Canlyniadau ymgynghoriad cyhoeddus Strategaeth Ariannol Cyngor Gwynedd

Ionawr 2019

www.gwynedd.llyw.cymru/strategaethariannol

Tudalen Gynnwys

1. **Cefndir** 3

2. **Cynnal yr arolwg** 5

3. **Trosolwg o'r ymatebwyr i'r arolwg** 6

4. **Methodoleg dadansoddi'r canlyniadau** 10

5. **Prif negeseuon** 11

6. **Canlyniadau'r arolwg yn ei gyfanrwydd** 12

7. **Cwestiwn Treth Cyngor:** Cymhariaeth o ganlyniadau'r gwahanol grwpiau (oedran, rhyw ayyb.) 16

8. **Ymatebion gan sefydliadau / busnesau** 21

Atodiad A: Sylwadau ar y cynigion gan ymatebwyr oedd am godi'r Dreth Cyngor o fwy na 5.5% 22
Atodiad B: Sylwadau ar gynigion penodol gan yr holl ymatebwyr 33
Atodiad C: Sylwadau cyffredinol gan yr holl ymatebwyr 40
Atodiad Ch: Sylwadau gan fusnesau / sefydliadau 44
Atodiad D: Gohebiaeth Cyngor Cymuned Arthog 50

1. Cefndir

1.1 Mae'r sefyllfa ariannol fydd yn wynebu Cyngor Gwynedd dros y blynyddoedd nesaf yn fwy heriol nag erioed.

1.2 Yn ystod 2019/20 yn unig, bydd y Cyngor yn wynebu bwlch ariannol o bron i **£13 miliwn**. Mae hyn oherwydd:

	£m
Chwyddiant	**9.5**
Mwy o blant a phobl hŷn angen help	**3.0**
Gostyngiad eto yn yr arian yr ydym yn ei gael gan y Llywodraeth	**0.5**
Cyfanswm	**13.0**

1.3 Gan fod Gwynedd wedi bod yn torri ar wariant ers dros ddegawd, mae'r Cyngor bellach yn cyrraedd pendraw'r hyn sy'n bosib heb orfod gweithredu toriadau dwfn. Er mwyn ymdopi â'r sefyllfa heriol, mae adrannau'r Cyngor wedi bod yn chwilio am ffyrdd o leihau eu gwariant neu greu incwm ychwanegol.

1.4 Mae Cyngor Gwynedd eisoes wedi holi barn pobl Gwynedd ynglŷn â pha wasanaethau lleol sydd bwysicaf iddyn nhw yn ystod ymarferiad **'Pa wasanaethau sy'n bwysig i chi?**' a gynhaliwyd rhwng **Medi - Tachwedd 2018**.

1.5 Mae canlyniadau'r ymarferiad **'Pa wasanaethau sy'n bwysig i chi?**' yn dangos yn glir fod y gwasanaethau mae'r Cyngor yn ei ddarparu yn bwysig neu'n hanfodol bwysig i bobl Gwynedd neu i garfan neu gymuned benodol o fewn y sir. Mewn ymateb i'r hyn mae pobl Gwynedd wedi ei ddweud, mae'r Cyngor yn bwriadu:

- **gwarchod gwasanaethau rheng flaen** drwy arbed £2 miliwn pellach o wariant ar wasanaethau canolog a gwasanaethau "swyddfa gefn" a drwy ddarganfod ffyrdd newydd o ddarparu gwasanaethau fydd ddim yn effeithio ar y cyhoedd;
- **gwarchod Gofal ac Addysg** (y ddau faes sy'n gyfrifol am bron i 2/3 o wariant y Cyngor) yn benodol drwy beidio gofyn i ysgolion gyfrannu at arbedion pellach yn 2019/2020 a drwy gyfyngu cyfraniad y ddau faes yma i arbedion effeithlonrwydd neu arbedion fydd yn cael effaith ymylol yn unig;
- **gwarchod y gyllideb Trafnidiaeth Gyhoeddus** fel maes sy'n flaenoriaeth i grwpiau sydd â nodweddion gwarchodedig (pobl dan 25 oed, pobl dros 65 oed a phobl anabl yn benodol);
- **cyfyngu'r toriadau sy'n effeithio ar y Sector Busnes** i'r lleiafswm posib.

1.6 Mae'r Cyngor eisoes wedi bod yn cynllunio arbedion dros y blynyddoedd a fu, a drwy fynd ar ôl grantiau pellach mae modd lleihau'r bwlch o **£13 miliwn** i **£6.8 miliwn**.

1.7 Mae’r Cyngor hefyd wedi adnabod cyfleoedd ar gyfer lleihau costau swyddfa gefn ymhellach ac yn obeithiol y bydd modd darganfod arbedion eraill fydd yn arbed swm o **£2 miliwn**.

1.8 Dim ond dwy ffordd sy’n agored wedyn i’r Cyngor gwrdd â’r bwlch o **£4.8 miliwn** sy’n weddill ar gyfer 2019/20 – **sef arbed mwy a/neu gynyddu’r Dreth Gyngor**:

- **Arbed mwy** – mae’r Cyngor o’r farn bod modd cyflawni arbedion pellach fyddai’n cynhyrchu £1 miliwn yn 2019/20.
- **Cynyddu’r Dreth Cyngor** – byddai arbed £1 miliwn yn fwy drwy wireddu’r cynigion yn gadael £3.8 miliwn i’w ddarganfod o Dreth Cyngor. Byddai hyn yn golygu cynnydd o **5.5%** yn y Dreth Gyngor.

1.9 Pwrpas ymgynghoriad **Strategaeth Ariannol Cyngor Gwynedd** oedd:

- egluro’r sefyllfa ariannol sy’n wynebu’r Cyngor i bobl a sefydliadau Gwynedd;
- cyflwyno’r ddau opsiwn oedd ar gael i’r Cyngor – sef cyflawni mwy o arbedion a/neu gynyddu’r Dreth Cyngor;
- cynnig cyfle i bobl a sefydliadau Gwynedd ddweud eu dweud ar y 65 o gynigion sy’n cael eu hystyried gan y Cyngor;
- darparu cyfleoedd priodol i unigolion, grwpiau cymunedol, grwpiau diddordeb a sefydliadau nodi unrhyw effaith bosib ar un o’r grwpiau nodwedd warchodedig.

1.10 Fel cyflwyniad i’r holiadur eglurwyd:

- y bydd y Cyngor yn wynebu sefyllfa ariannol hynod heriol dros y blynyddoedd nesaf;
- y bydd canlyniadau’r ymgynghoriad yn cael eu cyflwyno i gynghorwyr Gwynedd fel gwybodaeth fydd yn ddefnyddiol iddynt wrth ystyried sut orau i ddyrannu’r symiau annigonol o arian fydd ar gael i gyllido gwasanaethau lleol rhwng 2019/20 a 2022/23;
- mai cyfrifoldeb cynghorwyr Gwynedd fydd pwyso a mesur yr holl wybodaeth a thystiolaeth a ddaw i law.

2. Cynnal yr arolwg

2.1 Cynhaliwyd yr ymgynghoriad dros gyfnod o **4 wythnos** rhwng 4 - 31 Ionawr, 2019.

2.2 Roedd cyfle i drigolion a sefydliadau gymryd rhan **mewn dwy ffordd**:

i) Cwblhau holiadur **'Strategaeth Ariannol Cyngor Gwynedd'** mewn un o ddwy ffordd:

- Ar-lein drwy ymweld â gwefan **www.gwynedd.llyw.cymru/strategaethariannol;**
- Llyfryn a **holiadur papur** a oedd ar gael drwy Siop Gwynedd, llyfrgelloedd a chanolfannau hamdden y Cyngor.

ii) Anfon llythyr neu e-bost gydag unrhyw adborth neu sylwadau.

2.3 Defnyddiwyd ystod eang o ddulliau i hyrwyddo a chodi ymwybyddiaeth o'r cyfleoedd i gymryd rhan yn yr arolwg gan gynnwys:

- cyhoeddi cyfres o **ddatganiadau i'r wasg** a ddefnyddiwyd fel sail i erthyglau yn y papurau newydd lleol a rhanbarthol (Daily Post, Cambrian News, North Wales Chronicle);
- ymgyrch ragweithiol ar y **cyfryngau cymdeithasol** a oedd yn cynnwys cyfres gyson o negeseuon a chlipiau fideo a hyrwyddwyd drwy gyfrifon **Twitter, Facebook** a **Instagram** y Cyngor a drwy sawl partner;
- cylchredeg manylion yr ymgynghoriad i Gynghorau Cymuned;
- cylchredeg neges sy'n codi ymwybyddiaeth o'r ymarferiad i sawl corff ei raeadru i'w haelodau gan gynnwys aelodau:

  - **Grŵp Cyswllt y Trydydd Sector yng Ngwynedd;**
  - **Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd a Môn;**
  - **Rhwydwaith Busnes Gwynedd;**
  - **Ffermwyr Ifanc Eryri a Meirionnydd;**
  - **Undeb Myfyrwyr Prifysgol Bangor;**
  - **Yr Urdd;**
  - **Age Cymru Gwynedd a Môn;**
  - **sefydliadau celfyddydol;**
  - **grwpiau amgylcheddol** ayyb);

- cysylltu'n uniongyrchol â grwpiau a sefydliadau oedd yn cael eu heffeithio gan un neu fwy o'r 65 cynnig.

3. Trosolwg o'r ymatebwyr i'r arolwg

3.1 Dros gyfnod yr ymarferiad fe wnaeth **588** o bobl Gwynedd a **21** o sefydliadau / busnesau lleol fanteisio ar y cyfle i lenwi holiadur.

3.2 **Rhyw**

3.2.1 O'r unigolion wnaeth lenwi'r holiadur roedd:

- **279** yn **ferched**;
- **259** yn **ddynion**;
- **2** yn nodi '**Arall**';

3.2.2 Yn ychwanegol i hyn, fe wnaeth **48** o unigolion ddatgan **fod well gennynt beidio dweud neu ddewis peidio ateb y cwestiwn**.

Graff 1: Rhyw yr ymatebwyr *

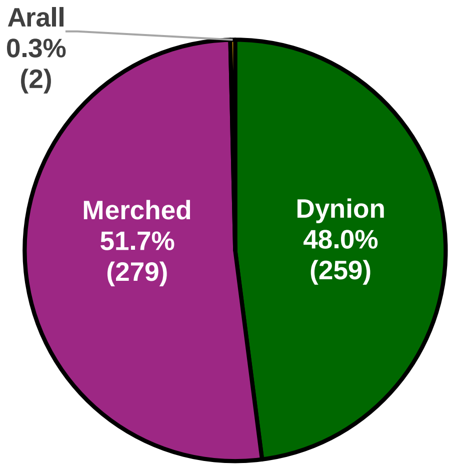

Nid yw'r graff uchod yn cynnwys yr ymatebwyr a ddewisiodd i beidio ateb, wnaeth ddatgan fod well gennynt beidio dweud na'r ymatebion ar ran sefydliad neu fusnes.

Graff 2: Rhyw pobl Gwynedd (dros 11 oed)**

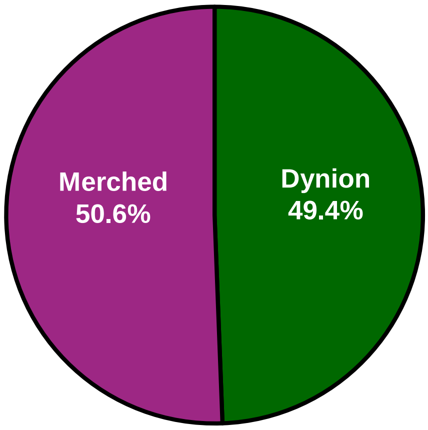

*****Ffynhonnell: Amcangyfrif poblogaeth canol blwyddyn 2017, Swyddfa Ystadegau Gwladol***

3.3 **Oedran**

3.3.1 Mae'r graff isod yn dangos nifer a chanran yr ymatebwyr fesul grŵp oedran. Dewisodd **33** unigolyn i **beidio ateb y cwestiwn**.

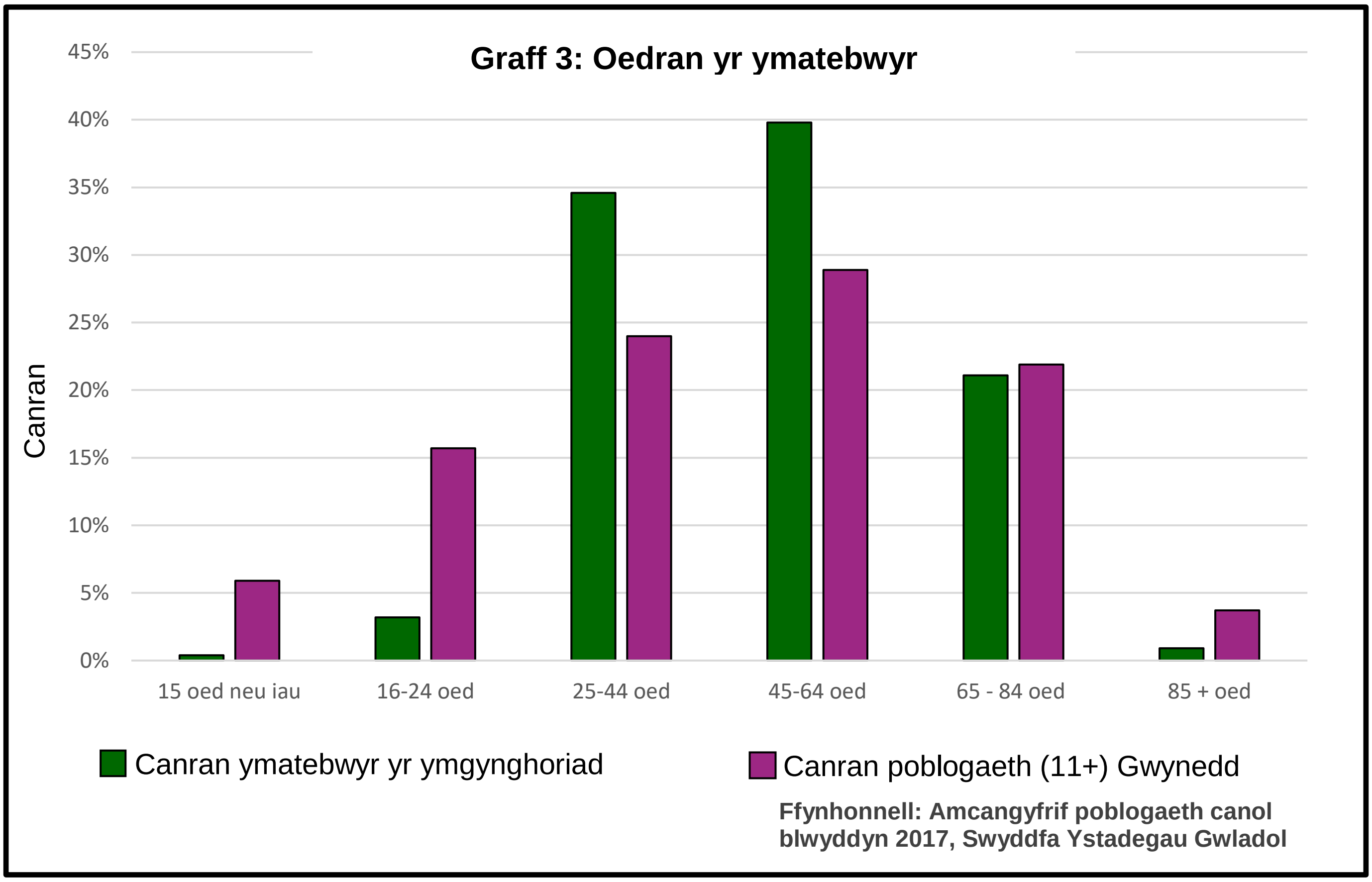

3.4 **Iaith**

3.4.1 O'r unigolion wnaeth ymateb, nododd:

- **310** (52.7%) mai'r **Gymraeg** yw eu hiaith gyntaf;
- **206** (35.0%) mai **Saesneg** yw eu hiaith gyntaf;
- **6** (1.0%) eu bod yn **ddwyieithog yn y Gymraeg a'r Saesneg**;
- **5** (0.9%) eu bod yn siarad iaith gyntaf '**Arall**';
- **61** (10.4%) bod gwell **ganddynt beidio â dweud / heb ateb y cwestiwn**.

3.4.2 Mae'r graffiau isod yn dangos nifer a chanran yr ymatebwyr yn ôl iaith gyntaf a chanran cefndir ieithyddol pobl Gwynedd.

Graff 4: Iaith gyntaf yr ymatebwyr*

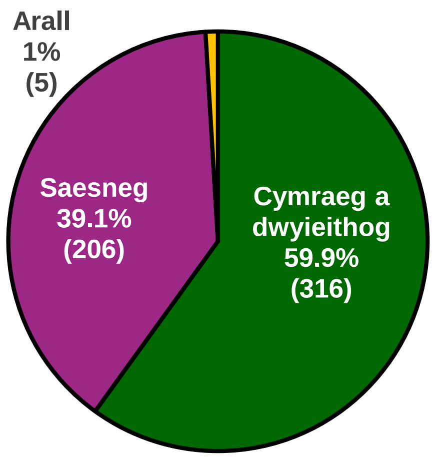

Nid yw'r graff uchod yn cymryd i ystyriaeth y nifer wnaeth ateb 'gwell gennyf beidio â dweud' na'r rhai a ddewisiodd i beidio ateb y cwestiwn.

Graff 5: Canran o boblogaeth Gwynedd 3 oed a throsodd sydd wedi nodi eu bod yn gallu siarad Cymraeg**

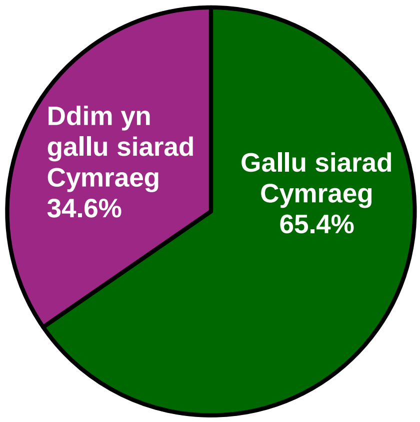

****Ffynhonnell: Cyfrifiad 2011***

3.5 **Anabledd**

3.5.1 Mae **graff 6** yn dangos nifer a chanran o ymatebwyr a nododd eu bod yn ystyried eu hunain yn anabl. Dewisodd **83** o unigolion beidio ateb y cwestiwn neu ddewis yr opsiwn 'gwell gennyf beidio â dweud'. Er nad oes modd gwneud cymhariaeth uniongyrchol, mae **graff 7** yn dangos fod **9.7%** o bobl Gwynedd wedi datgan fod ganddynt gyflwr sy'n "cyfyngu'n sylweddol ar eu gweithgareddau dydd i ddydd" sy'n cymharu gyda **9.5%** o ymatebwyr yr arolwg a nododd eu bod yn ystyried eu hunain yn anabl.

Graff 6: Nifer a chanran o ymatebwyr a nododd eu bod yn ystyried eu hunain yn anabl*

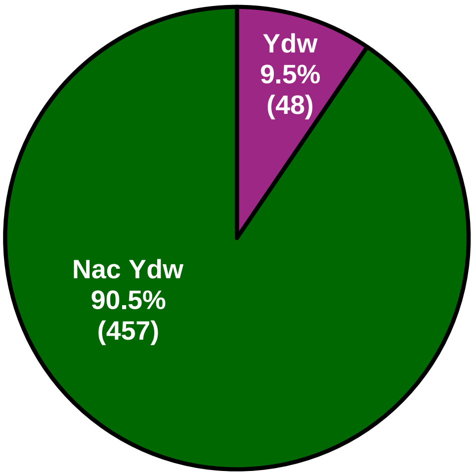

Nid yw'r graff uchod yn cymryd i ystyriaeth y nifer wnaeth ateb 'gwell gennyf beidio â dweud' na'r rhai a ddewisiodd i beidio ateb y cwestiwn.

Graff 7: Canran o bobl Gwynedd wnaeth ddatgan fod ganddynt gyflwr sy'n "cyfyngu'n sylweddol ar eu gweithgareddau o ddydd i ddydd" **

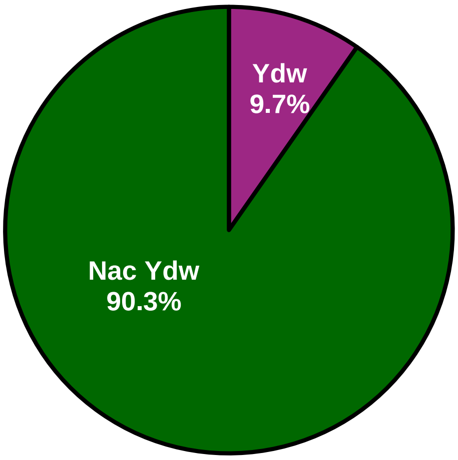

****Ffynhonnell: Cyfrifiad 2011***

3.6 **Ardal Leol**

3.6.1 Mae'r tabl a'r graff isod yn dangos nifer a chanran yr ymatebwyr yn ôl ardal leol. Dewisodd **138** unigolyn i beidio rhoi cod post a rhoddodd **11** unigolyn god post oedd tu allan i Wynedd .

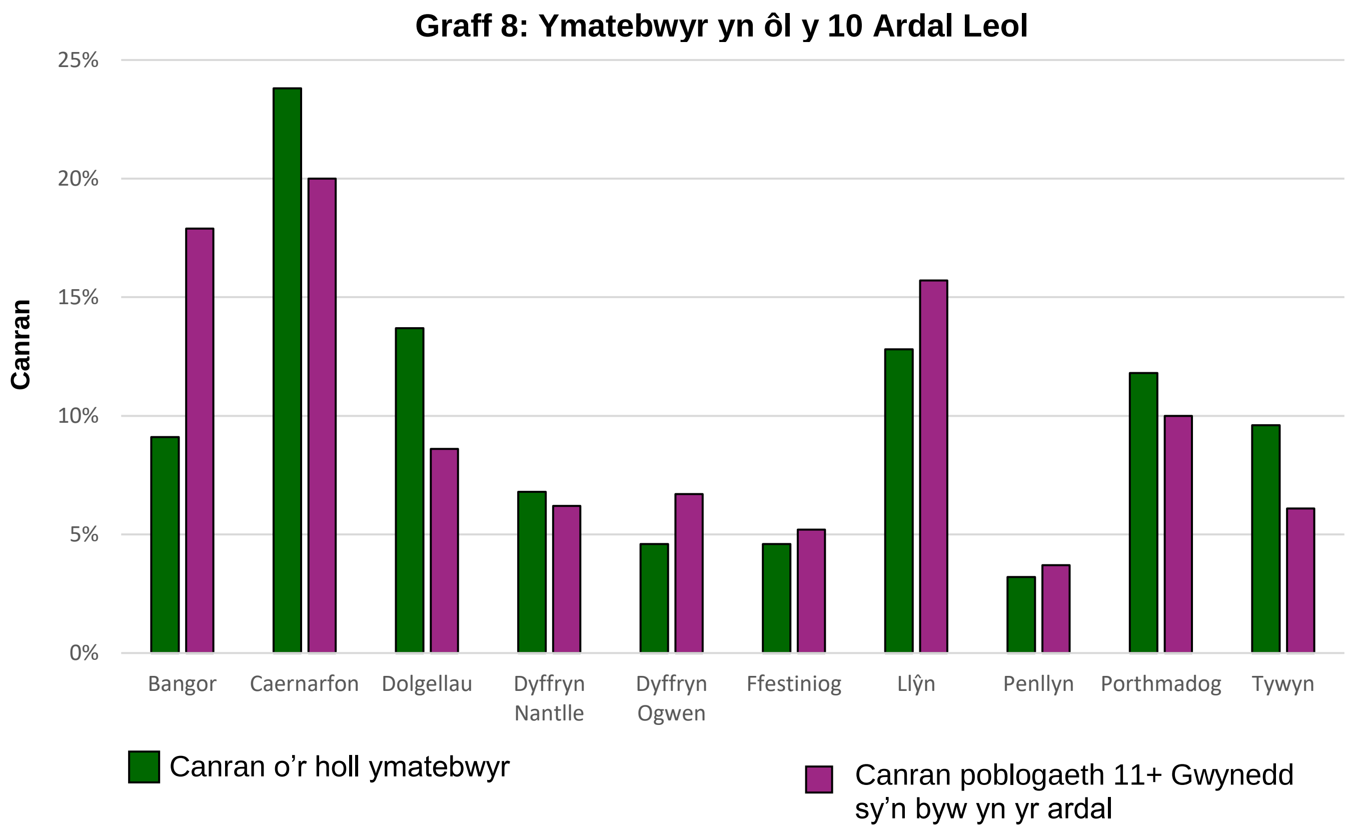

Ardal Lleol	Nifer wedi ateb	Canran o'r holl ymatebwyr	Canran poblogaeth 11+ Gwynedd sy'n byw yn yr ardal
Bangor	40	9.1%	17.9%
Caernarfon	105	23.8%	20.0%
Dolgellau	60	13.7%	8.6%
Dyffryn Nantlle	30	6.8%	6.2%
Dyffryn Ogwen	20	4.6%	6.7%
Ffestiniog	20	4.6%	5.2%
Llŷn	56	12.8%	15.7%
Penllyn	14	3.2%	3.7%
Porthmadog	52	11.8%	10.0%
Tywyn	42	9.6%	6.1%
Heb roi cod post	138	N/A	N/A
Cyfanswm	**577***	**100.0%**	**100.0%**

* Nid yw'r cyfanswm yma yn cynnwys y **11** unigolyn oedd wedi rhoi cod post tu allan i Wynedd.

4. Methodoleg dadansoddi'r canlyniadau

4.1 **Cwestiwn Treth Cyngor**

4.2 Roedd yr ymatebwyr a oedd wedi dewis yr opsiwn *"Dylai Cyngor Gwynedd* ***godi'r Dreth Cyngor o fwy na 5.5% ar gyfer 2019/20*** *er mwyn lleihau nifer y 65 o gynigion a nodir yn Nhabl 1"* yn cael eu hannog i nodi'r cynnig/ion yr oeddent yn teimlo y dylai'r Cyngor **beidio** gweithredu arnynt.

4.3 Roedd cyfle i'r ymatebwyr a ddewisodd un o'r opsiynau isod nodi unrhyw sylwadau am y Strategaeth Ariannol neu nodi'r effaith posib ar un neu fwy o'r grwpiau nodwedd cydraddoldeb:

- *"Dwi'n cytuno fod y cynigion a nodir yn Nhabl 1 yn rhai rhesymol i'r Cyngor gyflawni a bod* ***cynnydd yn y Dreth Cyngor o 5.5% ar gyfer 2019/20 yn taro'r balans priodol*** *rhwng yr angen i warchod gwasanaethau a lefel y Dreth Cyngor"*
- *"Dylai Cyngor Gwynedd* ***gynyddu'r Dreth Cyngor o lai na 5.5% ar gyfer 2019/20 a gweithredu mwy o doriadau i wasanaethau*** *na'r 65 o gynigion a nodir yn Nhabl 1 gan dderbyn y gallasai olygu lleihad mewn gwasanaethau sy'n hollol bwysig i mi"*
- ***"Nid wyf eisiau datgan barn am y Dreth Cyngor, ond rwyf eisiau rhoi sylw ar y cynigion a nodir yn Nhabl 1"***

5. Prif negeseuon

5.1 Roedd tua hanner (48.6%) o’r ymatebwyr o’r farn y dylai’r Cyngor godi'r Dreth Cyngor o **lai na 5.5%** yn 2019/20 **a gweithredu mwy o doriadau i wasanaethau** na’r rhai a nodwyd ymhlith y 65 cynnig a gyflwynwyd iddynt er gwaetha’r posibilrwydd y gallai hynny olygu lleihad mewn gwasanaethau sy'n holl bwysig iddynt.

5.2 Roedd yr hanner arall (51.4%) naill ai o blaid cynnig y Cabinet i godi 5.5% ar y Dreth Gyngor (34.3% o’r ymatebwyr yn cefnogi hyn), neu o blaid yr opsiwn i gynyddu’r dreth fwy na hynny er mwyn peidio gorfod gwneud cymaint o arbedion.

5.3 Lleiafrif bychan (17.1%) oedd o’r farn y dylai’r Cyngor godi’r Dreth Cyngor **o fwy na 5.5%** yn 2019/20 er **mwyn lleihau nifer y 65 o gynigion** a gyflwynwyd iddynt. Nid oedd unrhyw gynnig yn sefyll allan fel un y dylid ei warchod gan y garfan yma gyda 43 o’r 65 cynnig yn derbyn rhwng 1 a 11 sylwad a dim un cynnig yn derbyn mwy na hynny.

5.4 Roedd canran uwch o ymatebwyr anabl (30%) yn nodi y dylai Cyngor Gwynedd godi’r Dreth Cyngor **o fwy na 5.5%,** o’i gymharu â’r ymatebion yn eu cyfanrwydd ond dylid cofio mai dim ond 48 o bobl anabl wnaeth ymateb.

5.5 Derbyniwyd 149 o sylwadau penodol am y cynigion gan y 79 unigolyn oedd yn dymuno codi’r Dreth Cyngor **o fwy na 5.5%**. Gweler **Atodiad A.**

5.6 Roedd cyfle ar ddiwedd yr holiadur i bawb wnaeth ymateb gynnig sylwadau. Mae’r sylwadau oedd yn cyfeirio at gynigion penodol yn **Atodiad B** a rhai cyffredinol yn **Atodiad C.**

6. Canlyniadau'r arolwg yn ei gyfanrwydd

6.1 Mae **Graff 9 yn dangos canlyniadau'r cwestiwn Treth Cyngor.** Dewisodd **461** o unigolion roi eu barn ar y Dreth Cyngor.

6.2 Mae **Graff 10** yn dangos y cynigion oedd yr ymatebwyr oedd wedi dewis *"Dylai Cyngor Gwynedd* ***godi'r Dreth Cyngor o fwy na 5.5% ar gyfer 2019/20*** *er mwyn lleihau nifer y 65 o gynigion a nodir yn Nhabl 1"* yn teimlo y dylai'r Cyngor **beidio** gweithredu arnynt mewn trefn poblogrwydd. Mae'r tabl yma hefyd yn nodi unrhyw sylwadau a'r effaith posib ar un neu fwy o'r grwpiau â nodweddion cydraddoldeb. Mae'r sylwadau yma i'w gweld yn llawn yn **Atodiad A.**

6.3 Roedd cyfle i bob ymatebwr gynnig sylwadau ychwanegol ar y Strategaeth Ariannol gan nodi unrhyw effaith posib ar un neu fwy o'r grwpiau a warchodir o dan y Ddeddf Cydraddoldeb 2010:

- pobl anabl;
- pobl o wahanol oedran;
- pobl o wahanol ryw;
- pobl o unrhyw hil;
- pobl hefo / heb ddaliad crefyddol neu gred;
- pobl sydd ag unrhyw gyfeiriadedd rhywiol;
- pobl sy'n drawsrywiol;
- merched beichiog neu newydd roi genedigaeth.

6.4 Derbyniwyd **134** o sylwadau ar **<u>gynigion penodol</u>** a **248** o **<u>sylwadau cyffredinol</u>** am y Strategaeth Ariannol.

6.5 Mae unrhyw **<u>gynnig penodol</u>** sydd wedi cael derbyn sylwad i'w gweld mewn trefn poblogrwydd yn **Atodiad B.** Mae'n bwysig nodi yma nad yw'r sylwadau o reidrwydd yn rai sy'n cefnogi arbed y cynnig, maent yn amrywio o sylwadau yn cefnogi, gwrthwynebu torri a rhai niwtral hefyd.

6.6 Mae'r **<u>sylwadau cyffredinol</u>** wedi cael eu categoreiddio yn ôl thema ac mae unrhyw thema sydd wedi derbyn 5 sylwad neu fwy i'w gweld yn **graff 11**. I weld rhestr lawn o'r sylwadau cyffredinol ewch i **Atodiad C.**

Graff 9: Canlyniadau’r cwestiwn Treth Cyngor*

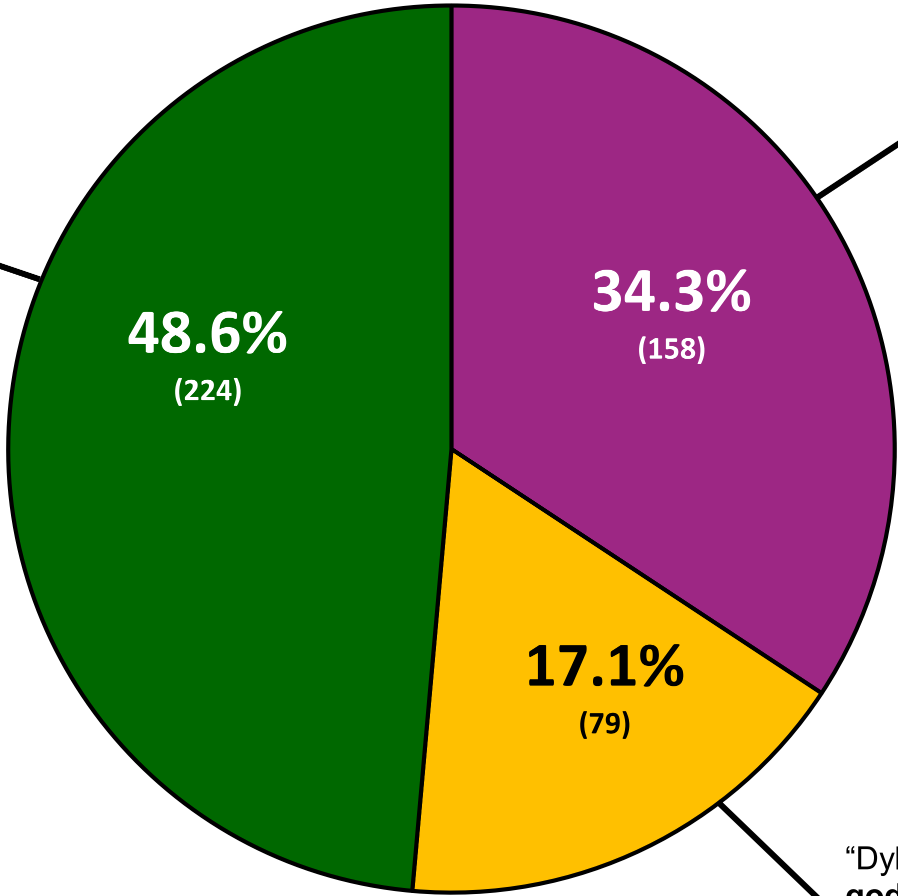

“Dylai Cyngor Gwynedd **gynyddu'r Dreth Cyngor o lai na 5.5% ar gyfer 2019/20 a gweithredu mwy o doriadau i wasanaethau** na’r 65 o gynigion a nodir yn Nhabl 1 gan dderbyn y gallasai olygu lleihad mewn gwasanaethau sy'n hollol bwysig i mi.”

“Dwi’n cytuno fod y cynigion a nodir yn Nhabl 1 yn rhai rhesymol i’r Cyngor gyflawni a bod **cynnydd yn y Dreth Cyngor o 5.5% ar gyfer 2019/20 yn taro’r balans priodol** rhwng yr angen i warchod gwasanaethau a lefel y Dreth Gyngor.”

“Dylai Cyngor Gwynedd **godi’r Dreth Cyngor o fwy na 5.5% ar gyfer 2019/20** er mwyn lleihau nifer y 65 o gynigion a nodir yn Nhabl 1.”

** Roedd **127 o** ymatebwyr wedi ticio’r blwch "**Nid wyf eisiau datgan barn am y Dreth Cyngor, ond rwyf eisiau rhoi sylw ar y cynigion** a nodir yn Nhabl 1” neu heb ateb y cwestiwn.*

Graff 10: Nifer yr ymatebwyr oedd eisiau peidio â gweithredu cynigion penodol

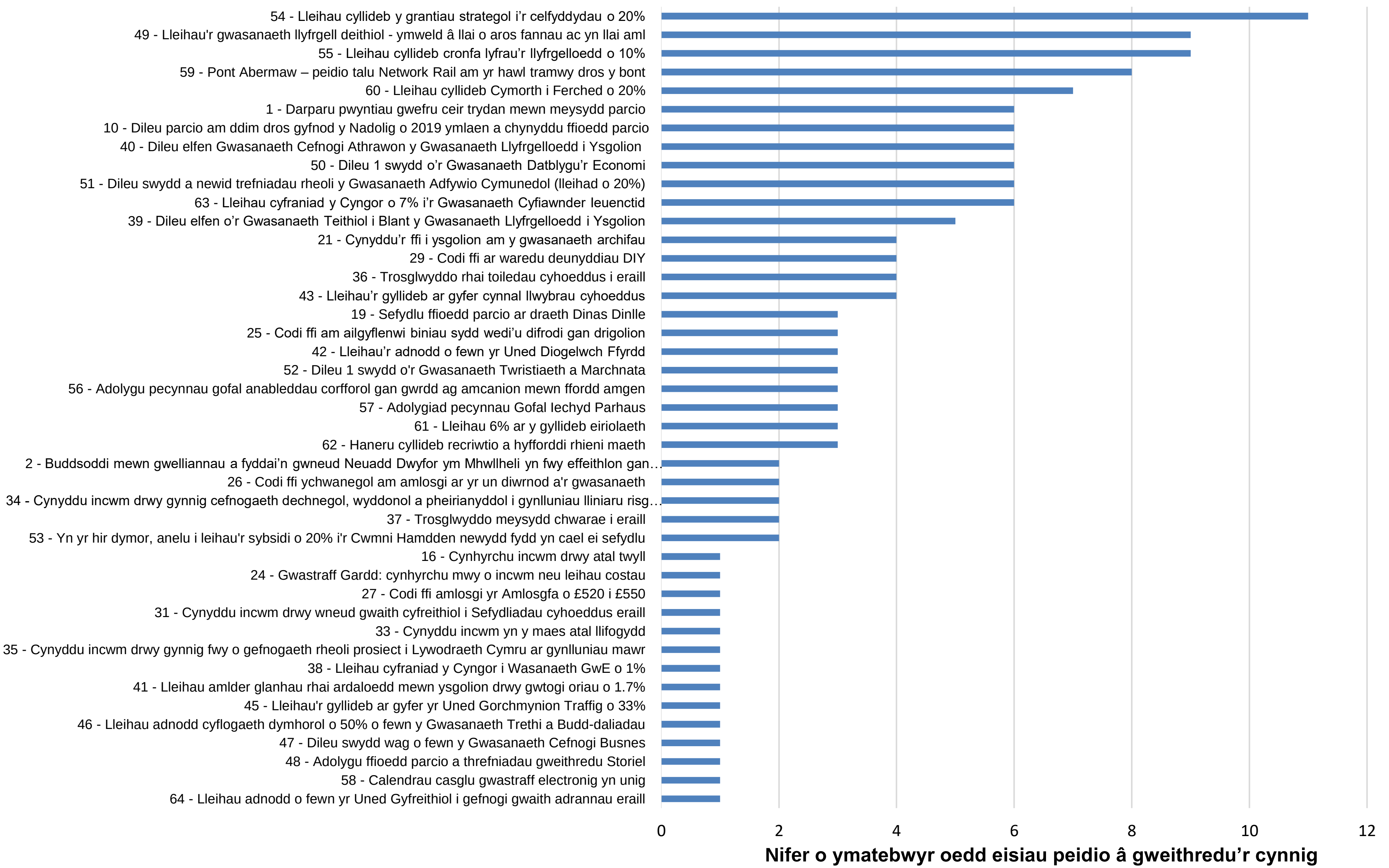

Graff 11: Y sylwadau cyffredinol ble mae 5 neu fwy o ymatebwyr wedi nodi'r sylw

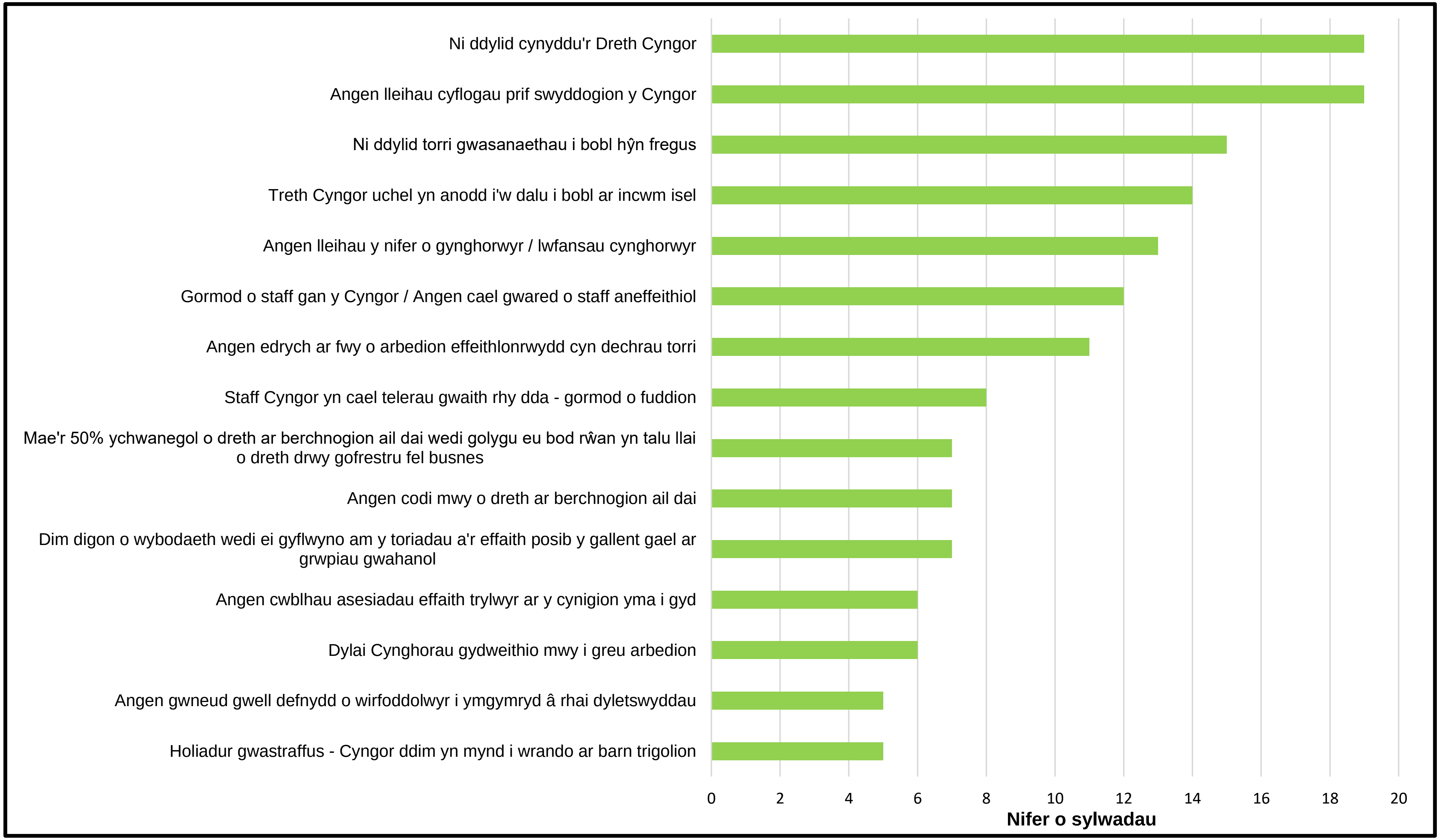

7. Cwestiwn Treth Cyngor: Cymhariaeth o ganlyniadau'r gwahanol grwpiau (oedran, rhyw ayyb.)

7.1 Canlyniadau yn ôl rhyw

7.1.1 Mae **graff 12** a **graff 13** yn dangos canlyniadau'r cwestiwn Treth yn ôl rhyw. Roedd canran uwch o ddynion (22.5%) yn nodi y dylai'r Cygnor **godi'r dreth o fwy na 5.5%** er mwyn lleihau'r nifer o gynigion, o'i gymharu â merched (12.2%).

Graff 12: Merched
(279 o ymatebwyr)

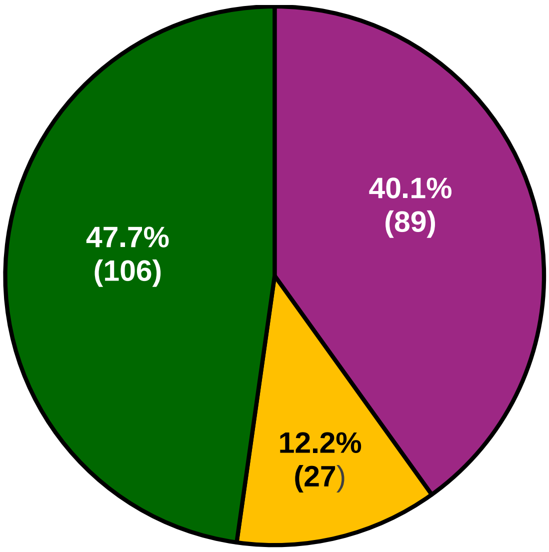

* **57** ddim **eisiau datgan barn**.

Graff 13: Dynion
(259 o ymatebwyr)

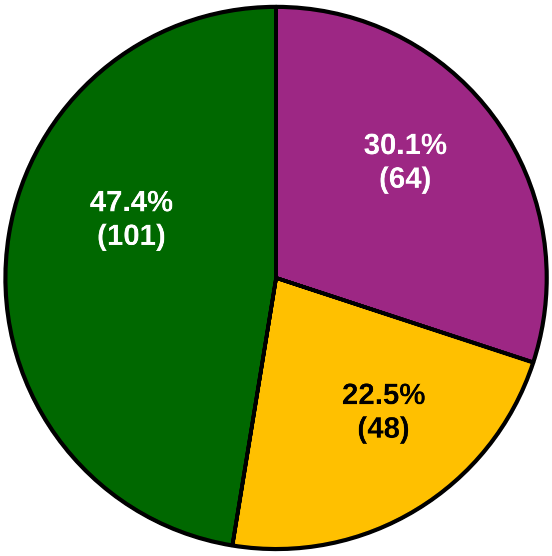

* **46** ddim **eisiau datgan barn**.

"Dwi'n cytuno fod y cynigion a nodir yn Nhabl 1 yn rhai rhesymol i'r Cyngor gyflawni a bod **cynnydd yn y Dreth Cyngor o 5.5% ar gyfer 2019/20 yn taro'r balans priodol** rhwng yr angen i warchod gwasanaethau a lefel y Dreth Gyngor."

"Dylai Cyngor Gwynedd **gynyddu'r Dreth Cyngor o lai na 5.5% ar gyfer 2019/20 a gweithredu mwy o doriadau i wasanaethau** na'r 65 o gynigion a nodir yn Nhabl 1 gan dderbyn y gallasai olygu lleihad mewn gwasanaethau sy'n hollol bwysig i mi."

"Dylai Cyngor Gwynedd **godi'r Dreth Cyngor o fwy na 5.5% ar gyfer 2019/20** er mwyn lleihau nifer y 65 o gynigion a nodir yn Nhabl 1."

7.2 Canlyniadau yn ôl oedran

7.2.1 Mae **graffiau 14-17** yn dangos canlyniadau yn ôl grŵp oedran. Er bod canran uwch o bobl ifanc wedi nodi bod **cynnydd yn y Dreth Cyngor o 5.5% ar gyfer 2019/20 yn taro'r balans priodol**, dylid cofio mai dim ond 20 o unigolion o dan 25 oed wnaeth ymateb.

Graff 14: Ymatebwyr o dan 25 (20 o ymatebwyr)

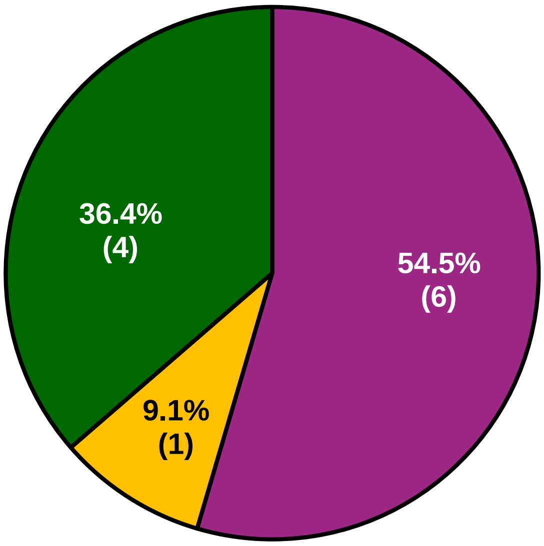

* **9** ddim **eisiau datgan barn**.

Graff 15: Ymatebwyr 25-44 oed (192 o ymatebwyr)

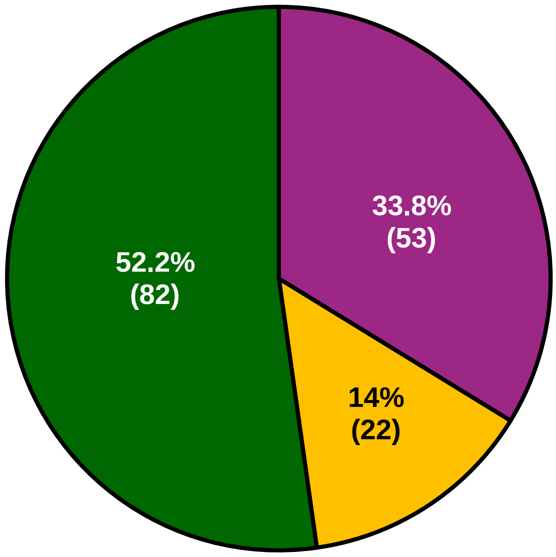

* **35** ddim **eisiau datgan barn**.

Graff 16: Ymatebwyr 45-64 oed (221 o ymatebwyr)

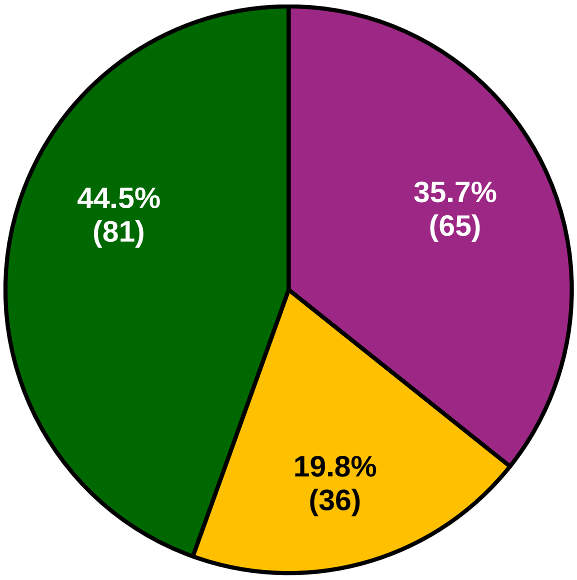

* **39** ddim **eisiau datgan barn**.

Graff 17: Ymatebwyr 65+ oed (122 o ymatebwyr)

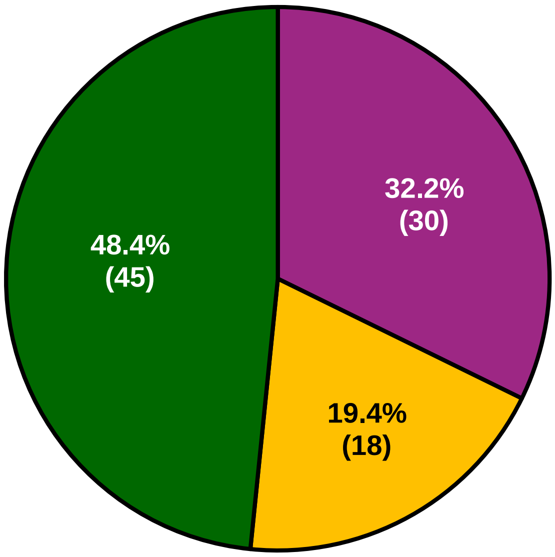

* **29** ddim **eisiau datgan barn**.

“Dwi’n cytuno fod y cynigion a nodir yn Nhabl 1 yn rhai rhesymol i’r Cyngor gyflawni a bod **cynnydd yn y Dreth Cyngor o 5.5% ar gyfer 2019/20 yn taro’r balans priodol** rhwng yr angen i warchod gwasanaethau a lefel y Dreth Gyngor.”

“Dylai Cyngor Gwynedd **gynyddu'r Dreth Cyngor o lai na 5.5% ar gyfer 2019/20 a gweithredu mwy o doriadau i wasanaethau** na’r 65 o gynigion a nodir yn Nhabl 1 gan dderbyn y gallasai olygu lleihad mewn gwasanaethau sy'n hollol bwysig i mi.”

“Dylai Cyngor Gwynedd **godi’r Dreth Cyngor o fwy na 5.5% ar gyfer 2019/20** er mwyn lleihau nifer y 65 o gynigion a nodir yn Nhabl 1.”

7.3 Canlyniadau ymatebwyr anabl

7.3.1 Mae **graff 18** yn dangos y canlyniadau'r unigolion sydd wedi nodi fod ganddynt anabledd. Er bod y sampl yn fach, roedd canran uwch o bobl anabl (30%) yn nodi y dylai Cyngor Gwynedd **godi'r dreth o fwy na 5.5%,** o'i gymharu â'r ymatebion yn eu cyfanrwydd.

Graff 18: Ymatebwyr oedd yn ystyried eu hunain yn anabl
(48 o ymatebwyr)

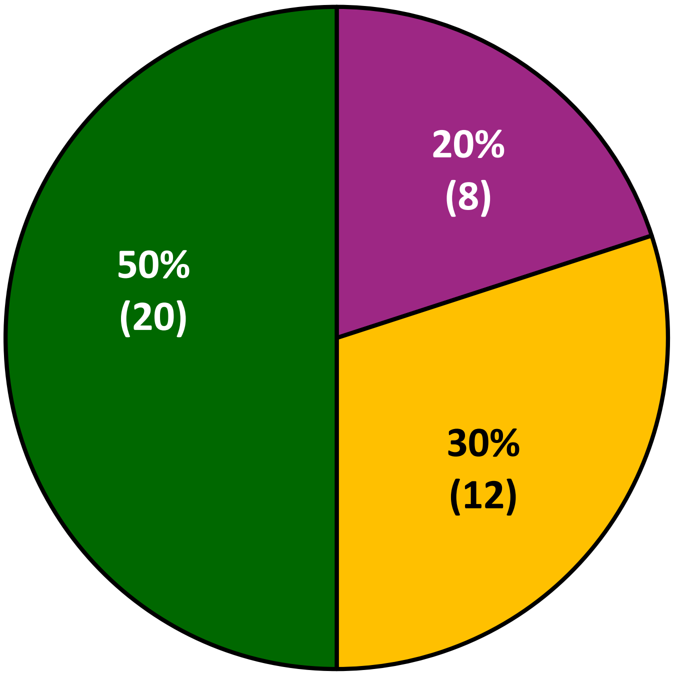

* **8** ddim **eisiau datgan barn**.

- (Porffor) "Dwi'n cytuno fod y cynigion a nodir yn Nhabl 1 yn rhai rhesymol i'r Cyngor gyflawni a bod **cynnydd yn y Dreth Cyngor o 5.5% ar gyfer 2019/20 yn taro'r balans priodol** rhwng yr angen i warchod gwasanaethau a lefel y Dreth Gyngor."
- (Gwyrdd) "Dylai Cyngor Gwynedd **gynyddu'r Dreth Cyngor o lai na 5.5% ar gyfer 2019/20 a gweithredu mwy o doriadau i wasanaethau** na'r 65 o gynigion a nodir yn Nhabl 1 gan dderbyn y gallasai olygu lleihad mewn gwasanaethau sy'n hollol bwysig i mi."
- (Melyn) "Dylai Cyngor Gwynedd **godi'r Dreth Cyngor o fwy na 5.5% ar gyfer 2019/20** er mwyn lleihau nifer y 65 o gynigion a nodir yn Nhabl 1."

7.4 Canlyniadau yn ôl iaith gyntaf

7.4.1 Mae **graff 19 a graff 20** yn dangos y canlyniadau yn ôl iaith gyntaf. Nid oedd unrhyw wahaniaeth arwyddocaol rhwng yr ymatebwyr oedd wedi nodi eu bod yn Gymraeg / dwyieithog a'r rhai oedd wedi nodi Saesneg fel iaith gyntaf.

Graff 19: Cymraeg / dwyieithog iaith gyntaf (316 o ymatebwyr)

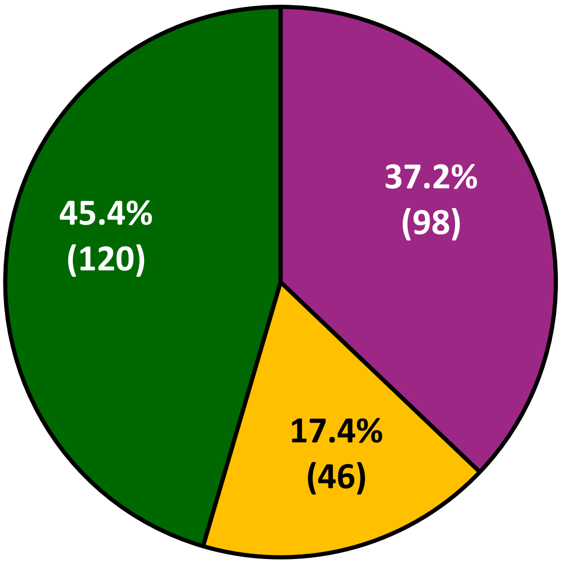

* **52** ddim **eisiau datgan barn**.

Graff 20: Saesneg iaith gyntaf (206 o ymatebwyr)

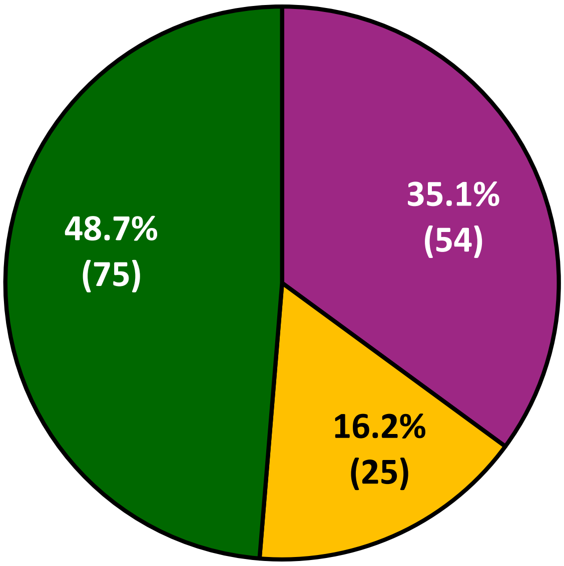

* **52** ddim **eisiau datgan barn**.

- (porffor) "Dwi'n cytuno fod y cynigion a nodir yn Nhabl 1 yn rhai rhesymol i'r Cyngor gyflawni a bod **cynnydd yn y Dreth Cyngor o 5.5% ar gyfer 2019/20 yn taro'r balans priodol** rhwng yr angen i warchod gwasanaethau a lefel y Dreth Gyngor."
- (gwyrdd) "Dylai Cyngor Gwynedd **gynyddu'r Dreth Cyngor o lai na 5.5% ar gyfer 2019/20 a gweithredu mwy o doriadau i wasanaethau** na'r 65 o gynigion a nodir yn Nhabl 1 gan dderbyn y gallasai olygu lleihad mewn gwasanaethau sy'n hollol bwysig i mi."
- (melyn) "Dylai Cyngor Gwynedd **godi'r Dreth Cyngor o fwy na 5.5% ar gyfer 2019/20** er mwyn lleihau nifer y 65 o gynigion a nodir yn Nhabl 1."

7.5 Canlyniadau yn ôl 10 Ardal Leol

7.5.1 Mae **Tabl 1** yn dangos y canlyniadau yn ôl y 10 Ardal Leol.

Tabl 1: Canlyniadau yn ôl 10 Ardal Leol

Ticiwch y frawddeg sy'n adlewyrchu eich barn orau	Ymatebwyr yn eu cyfanrwydd	Bangor	Caernarfon	Dolgellau	Dyffryn Nantlle	Dyffryn Ogwen	Ffestiniog	Llŷn	Penllyn	Porth-madog	Tywyn
"Dwi'n cytuno fod y cynigion a nodir yn Nhabl 1 yn rhai rhesymol i'r Cyngor gyflawni a bod cynnydd yn y Dreth Cyngor o 5.5% ar gyfer 2019/20 yn taro'r balans priodol rhwng yr angen i warchod gwasanaethau a lefel y Dreth Gyngor."	158 (34.3%)	10 (32.3%)	31 (34.0%)	16 (33.3%)	11 (42.3%)	5 (27.8%)	8 (47.1%)	18 (38.3%)	4 (33.4%)	16 (38.1%)	15 (45.5%)
"Dylai Cyngor Gwynedd godi'r Dreth Cyngor o fwy na 5.5% ar gyfer 2019/20 er mwyn lleihau nifer y 65 o gynigion a nodir yn Nhabl 1."	79 (17.1%)	7 (22.6%)	16 (17.6%)	6 (12.5%)	4 (15.4%)	6 (33.3%)	4 (23.5%)	3 (6.4%)	4 (33.3%)	9 (19.0%)	6 (18.1%)
"Dylai Cyngor Gwynedd gynyddu'r Dreth Cyngor o lai na 5.5% ar gyfer 2019/20 a gweithredu mwy o doriadau i wasanaethau na'r 65 o gynigion a nodir yn Nhabl 1 gan dderbyn y gallasai olygu lleihad mewn gwasanaethau sy'n hollol bwysig i mi."	224 (48.6%)	14 (45.1%)	44 (48.4%)	26 (54.2%)	11 (42.3%)	7 (38.9%)	5 (29.4%)	26 (55.3%)	4 (33.3%)	18 (42.9%)	12 (36.4%)
	461	**31**	**91**	**48**	**26**	**18**	**17**	**47**	**12**	**42**	**33**
"Nid wyf eisiau datgan barn am y Dreth Cyngor, ond rwyf eisiau rhoi sylw ar y cynigion a nodir yn Nhabl 1."	**127**	9	14	12	4	2	3	9	2	10	9
Cyfanswm	**588**	**40**	**105**	**60**	**30**	**20**	**20**	**56**	**14**	**52**	**42**

8. Ymatebion gan sefydliadau / busnesau

8.1 Cafwyd **21** ymateb ar ran sefydliad neu fusnes i'r arolwg.

8.2 Nid oeddem yn gofyn i fusnesau / sefydliadau i ateb y cwestiwn Treth Cyngor ond roedd cyfle iddyn nhw roi sylwad ar unrhyw un o'r 65 cynigion gan nodi unrhyw effaith ar un neu fwy o'r grwpiau a warchodir o dan y Ddeddf Cydraddoldeb 2010.

8.3 Mae rhestr lawn o enwau'r sefydliadau / fusnesau a gymrodd a'u sylwadau i'w gweld yn **Atodiad Ch**.

8.4 Derbyniwyd gohebiaeth gan 1 cyngor cymuned (gweler **Atodiad D**)

Atodiad A: Sylwadau ar y cynigion gan ymatebwyr oedd am godi'r Dreth Cyngor o fwy na 5.5%

Cyfeirnod y cynnig arbediad	Nifer o ymatebwyr oedd eisiau peidio â gweithredu'r cynnig	Rhesymau roddwyd dros beidio gweithredu'r cynnig	Sylwad am effaith ar grwpiau nodwedd
54 - Lleihau cyllideb y grantiau strategol i'r celfyddydau o 20%.	11	• Mae'r celfyddydau wedi derbyn digon o doriadau yn barod. (2) • Byddai cwtogi'r Grantiau Strategol hyn yn cael effaith andwyol ar ystod o'r Celfyddydau o fewn y Sir i'r dyfodol. • Byddai'r golled ddiwylliannol yn llawer mwy na'r swm pitw a arbedir • Ni ddylid dorri'r gyllideb. • Mentrau bach lleol fydd yn dioddef - y rhai sy'n ceisio bod yn gynhwysol o bawb megis Cofis Bach a Dawns i Bawb. • Mae grantiau strategol yn hollbwysig i gynnal sefydliadau celfyddydol. • Mae buddsoddiad yn y celfyddydau yn sicr yn fuddsoddiad i'r dyfodol. • Mae'r celfyddydau yn sector holl bwysig yng Ngwynedd ac yn un sydd yn cyflogi unigolion ifanc na fyddai yn gallu aros yn y gymuned leol fel arall. • Daw'r arian gan y Cyngor â chyllid ychwanegol i'r ardal yn ogystal a grantiau. • Dylai fod gan bawb yr hawl i brofi gweithgarwch celfyddydol a byddai'n anodd, os nad amhosib, gwneud hynny heb gyllid gan y Cyngor. • Mae'r celfyddydau yng Ngwynedd yn gwneud gwaith gwych o ran llesiant plant a phobl ifanc. (2) • Mae'r ffaith fod yna alwad mawr am waith y cwmnïau theatr sydd a'u cartref yng Ngwynedd yn profi fod gwaith arbennig yn cael ei wneud gan y cwmnïau rheiny - ac mae hyn yn codi proffil y sir Gymru gyfan. • Mae gen i ofnau ehangach am y cynnig.	- Pobl anabl. - Pobl ifanc. - Byddai effaith ar pob grŵp nodwedd.

Atodiad A: Sylwadau ar y cynigion gan ymatebwyr oedd am godi'r Dreth Cyngor o fwy na 5.5%

Cyfeirnod y cynnig arbediad	Nifer o ymatebwyr oedd eisiau peidio â gweithredu'r cynnig	Rhesymau roddwyd dros beidio gweithredu'r cynnig	Sylwad am effaith ar grwpiau nodwedd
49 - Lleihau'r gwasanaeth llyfrgell deithiol - ymweld â llai o aros fannau ac yn llai aml.	9	• Lleihau'r amlder yn unig ac nid y lleoliadau mae'r llyfrgell deithiol yn ymweld â hwy. • Y gwasanaeth yma yn hanfodol i bobl hŷn er mwyn cymdeithasu, lleihau unigrwydd sydd yn ei dro yn atal cost i'r Gwasanaeth Iechyd. (3) • Ni ddylid gael ei dorri os ydyw yn cael defnydd da. • Effaith negyddol ar ddefnyddwyr yn llawer uwch na gwerth yr arbediad. • Llyfrau yn helpu pobl gyda'u lles meddyliol. • Trwy ddarllen mae plant yn dysgu. • Byddai lleihau y gwasanaeth hwn yn gam arall yn y tuedd o leihau ansawdd bywyd yng nghefn gwlad - dim trafnidiaeth gyhoeddus i gyrraedd llyfrgelloedd. (2)	- Pobl Hŷn. - Pobl Anabl. - Byddai effaith ar pob grŵp nodwedd.
55 - Lleihau cyllideb cronfa lyfrau'r llyfrgelloedd o 10%	9	• Bydd poblogaeth wedi'i haddysgu yn arwain at dwf economaidd. • Ni ddylai llyfrgelloedd gael eu rhedeg gan wirfoddolwyr - mae'n broffesiwn. • Mae'r celfyddydau wedi derbyn digon o doriadau yn barod. • Byddai toriad arall i'r gwasanaeth yma yn annheg ac anghyfiawnadwy. • Dylid sicrhau dewis eang a chyfredol o lyfrau yn enwedig i'r plant ieuengaf. • Dibynnu ar y llyfrgell i gael llyfrau i helpu fi ddysgu ac ennill sgiliau. • Byddai lleihau dewis o lyfrau yn cael effaith negyddol ar y llyfrgelloedd - llai o ddefnydd yn y pen draw. • Dylai'r Cyngor sicrhau gwariant ar lyfrau sydd yn cyfateb i ddisgwyliadau y Safonau Llyfrgell Cenedlaethol sydd yn diffinio oblygiadau statudol yr awdurdod i ddarparu gwasanaeth cynhwysfawr ac effeithiol. • Mae safon y gwasanaeth eisoes wedi dirywio a thrist byddai ei weld yn dirywio'n mhellach, mae'r toriad wedi bod yn sylweddol yn barod.	- Plant – llai o gyfleon addysgiadol. - Pobl anabl -methu derbyn gwybodaeth. - Byddai effaith ar pob grŵp nodwedd. - Pobl anabl, plant a phobl hŷn yn arbennig y rhai hynny mewn grwpiau incwm isel nad ydynt yn gallu prynu eu llyfrau eu hunain.

Atodiad A: Sylwadau ar y cynigion gan ymatebwyr oedd am godi'r Dreth Cyngor o fwy na 5.5%

Cyfeirnod y cynnig arbediad	Nifer o ymatebwyr oedd eisiau peidio â gweithredu'r cynnig	Rhesymau roddwyd dros beidio gweithredu'r cynnig	Sylwad am effaith ar grwpiau nodwedd
59 - Pont Abermaw – peidio talu Network Rail am yr hawl tramwy dros y bont	8	• Oes modd codi toll yn hytrach na chymryd y risg gall y Bont gau. • Gwerth hwn yn fwy i'r gymuned na gwerth y toriad. • Bydd llai o dwristiaid yn ymweld â'r ardal. (4) • Effaith ar lwybr yr arfordir a Llwybr Beicio Cenedlaethol. (2) • Mae'n anghyfrifol o'r Cyngor ddibynnu ar Network Rail i gadw'r llwybr yn agored os bydd y toriad yn cael ei wneud.	- Pobl Anabl. - Pobl hŷn. - Plant.
60 - Lleihau cyllideb Cymorth i Ferched o 20%	7	• Ni ddylid torri ar wasanaeth mor bwysig i blant sydd â phlentyndod anodd. • Oes unrhyw drafodaeth wedi bod gyda'r mudiad i weld faint o effaith fyddai'r toriad yma yn gael arnynt? • Gwasanaeth yma yn amhrisiadwy - helpu gyda problemau trais yn y cartref yn erbyn plant, lleihau baich ar y gwasanaeth iechyd a'r heddlu. • Mae'r gwasanaeth yna wir yn achub bywydau. • Ddim yr amser i dorri ar y gwasanaeth gan fod achosion cam-drin yn y cartref yn codi. • Dwi'n gwybod am y budd mae gwasanaeth Cymorth i Ferched yn ei roi. • Toriad hollol greulon a di-deimlad.	- Merched beichiog. - Mamau newydd. - Pobl Anabl. - Pobl o unrhyw hil, rhyw, oedran. - Effaith ar ferched, plant ac ar rai crefyddau.
1 - Darparu pwyntiau gwefru ceir trydan mewn meysydd parcio	6	• Dim digon o geir trydan mewn defnydd eto - dylid aros i weld beth fydd yr angen ymhellach ymlaen. (4) • Angen denu grantiau allanol i wireddu hyn. • Ni ddylai hwn fod yn gyfrifoldeb y Cyngor. • Cynllun yma ddim ond yn mynd i elwa'r rhai sydd gyda digon o arian i brynu ceir trydan.	
10 - Dileu parcio am ddim dros gyfnod y Nadolig o 2019 a cynyddu ffioedd parcio	6	• Mae'n helpu i gynnal busnesau dros fisoedd y gaeaf. (4) • Ffioedd parcio yn rhy uchel yn barod i bobl leol. • Rhain y dri cynllun gwahanol – dylent gael eu cysidro ar wahân.	

Atodiad A: Sylwadau ar y cynigion gan ymatebwyr oedd am godi'r Dreth Cyngor o fwy na 5.5%

Cyfeirnod y cynnig arbediad	Nifer o ymatebwyr oedd eisiau peidio â gweithredu'r cynnig	Rhesymau roddwyd dros beidio gweithredu'r cynnig	Sylwad am effaith ar grwpiau nodwedd
40 - Dileu elfen Gwasanaeth Cefnogi Athrawon y Gwasanaeth Llyfrgelloedd i Ysgolion	6	• Gwasanaeth yma yn bwysig i addysg plant. • Effaith negyddol ar lythrennedd plant. • Effaith negyddol ar blant ddi-freintiedig. • Gwerth y gwasanaeth yma yn llawer mwy gwerthfawr i'r ysgolion na gwerth yr arbediad. • Llyfrau'n helpu pobl gyda'u lles meddyliol. • Toriad deublyg i ysgolion.	- Effaith ar blant. - Byddai effaith ar pob grŵp nodwedd.
50 - Dileu 1 swydd o'r Gwasanaeth Datblygu'r Economi (lleihau staffio o 33%)	6	• Nid oes angen torri'r swydd yma gan bod modd ychwanegu costau'r swyddog i geisiadau grant allanol. • Effaith negyddol ar economi'r sir. • Ni ddylid cael gwared ar y swydd - dod a budd i'r economi leol. (2) • Achub y swydd ond peidio â pharhau gyda gwario ar faes awyr Llanbedr. • Mae'r gwasanaeth yn hanfodol i ddatblygu prosiectau strategol.	- Byddai effaith ar pob grŵp nodwedd.
51 - Dileu swydd a newid trefniadau rheoli y Gwasanaeth Adfywio Cymunedol (lleihad o 20%)	6	• Dylid chwilio am ffordd amgen o gynnal y swydd yma drwy drafodaethau gyda Mantell Gwynedd. • Yn y cyfnod ansicr yma gyda Brexit byddai'n annoeth iawn dileu'r swydd gan ei bod yn hanfodol i ddatblygu grwpiau cymunedol ac i gysylltu adrannau gwahanol y Cyngor i gydweithio fyddai yn y pen draw yn lleihau costau i'r Cyngor. • Effaith negyddol ar economi'r sir. • Criw y gellid dibynnu arnynt i roi cymorth beth bynnag yw'r her ac yn cyfrannu at yr economi leol drwy ddenu grantiau sydd yn eu tro yn cael eu gwario yn lleol. • Ni fyddai cael gwared ar y swydd yma yn gwneud dim synnwyr os ydi'r Cyngor am i gymunedau gymryd mwy o rôl mewn cynnal gwasanaethau yn y gymuned. (2)	- Llai o gefnogaeth i gymunedau/gwirfoddolwyr.

Atodiad A: Sylwadau ar y cynigion gan ymatebwyr oedd am godi'r Dreth Cyngor o fwy na 5.5%

Cyfeirnod y cynnig arbediad	Nifer o ymatebwyr oedd eisiau peidio â gweithredu'r cynnig	Rhesymau roddwyd dros beidio gweithredu'r cynnig	Sylwad am effaith ar grwpiau nodwedd
63 - Lleihau cyfraniad y Cyngor o 7% Gwasanaeth Cyfiawnder Ieuenctid	6	• Dylid edrych ar ffyrdd i osgoi plant ddod mewn i'r system cyfiawnder ieuenctid i gychwyn - byddai hyn yn arbed arian yn yr hir dymor. • Dylid gwarchod y gwasanaeth hwn i gefnogi pobl ifanc bregus. (2) • Mae lleihau yr oriau cyswllt a llai o brosiectau cymunedol yn bryder - pobl ifanc bregus fydd yn dioddef. • Wrth dorri'r gyllideb bydd mwy o blant yn ail droseddu - felly costau ychwanegol yn y pen draw i'r heddlu, addysg a gwasanaeth iechyd. • Toriad hollol greulon a di-deimlad.	- Byddai effaith ar pob grŵp nodwedd. - Pobl ifanc a phlant.
39 - Dileu elfen o'r Gwasanaeth Teithiol i Blant y Gwasanaeth Llyfrgelloedd i Ysgolion	5	• Gwasanaeth yma yn bwysig i addysg plant. • Effaith negyddol ar lythrennedd plant. • Effaith negyddol ar blant ddi-freintiedig. • Mae cytundeb mewn lle i gadw hwn tan Mawrth 2020. • Mae ymweld â'r llyfrgell deithiol yn gyfle na fydd rhai yn gael fel arall ac yn ddi-os yn cyfrannu at addysg a datblygiad plant.	- Effaith ar blant. - Plant Anabl.
21 - Cynyddu'r ffi i ysgolion am y gwasanaeth archifau	4	• Cytuno gyda'r toriad ond dylid ei weithredu mewn ffordd fwy effeithiol. • Ni ddylid torri cyllidebau ysgolion. • Arbediad bychan ydi o o ran cyllideb ond bydd y golled yn fawr i'r ysgolion. (2)	- Effaith ar blant mewn ysgolion sydd heb lawer o arian i'w wario.

Atodiad A: Sylwadau ar y cynigion gan ymatebwyr oedd am godi'r Dreth Cyngor o fwy na 5.5%

Cyfeirnod y cynnig arbediad	Nifer o ymatebwyr oedd eisiau peidio â gweithredu'r cynnig	Rhesymau roddwyd dros beidio gweithredu'r cynnig	Sylwad am effaith ar grwpiau nodwedd
29 - Codi ffi ar waredu deunyddiau DIY (e.e. rwbel £3 y bag neu £30 lond trelar)	4	• Bydd hyn yn arwain at "dipio slei bach" a'r Cyngor yn gwario mwy ar glirio'r llanast. (4) • Rhaid gwneud yn siŵr bod troseddwyr yn cael eu erlyn a'u haddysgu. • Angen sicrhau mai pobl Gwynedd yn unig sy'n defnyddio'r canolfannau ailgylchu. • Anodd credu byddai'r incwm yn uwch na chost o weinyddu'r ffi. • Dylid yn hytrach gael ffordd o drwyddedu masnachwyr i allu defnyddio'r safleoedd a chodi incwm fel yma.	- Byddai effaith ar pob grŵp nodwedd. - Yn gyffredinol mae gan bobl anabl lai o incwm – felly bydd ffi ychwanegol yn mynd i gael effaith arnynt yn ariannol.
36 - Trosglwyddo rhai toiledau cyhoeddus i eraill.	4	• Diwydiant twristiaeth yn dibynnu ar doiledau cyhoeddus (2) • Effaith negyddol ar blant, pobl hŷn a'r anabl os ydyn nhw yn cau. • Nid oes gan gyrff eraill yr adnoddau i gymryd cyfrifoldeb am y toiledau cyhoeddus.	- Effaith ar bobl/plant gyda problemau iechyd sy'n dibynnu ar y cyfleusterau - Gallai olygu rhoi plant mewn clytiau pan nad oes angen er mwyn cael mynd "allan".
43 - Lleihau'r gyllideb ar gyfer cynnal llwybrau cyhoeddus	4	• Risg o her gyfreithiol fyddai o bosib yn uwch na unrhyw arbediad. • Mae llwybrau cyhoeddus eisoes mewn cyflwr truenus a'r diffyg arwyddion yn anghyfreithlon. • Pwysig cadw ardaloedd cyhoeddus yn daclus a glân. • Llwybrau cerdded yn hanfodol i dwristiaeth.	- Ddim yn hygyrch i bobl gyda anableddau, plant a merched.
19 - Sefydlu ffioedd parcio ar draeth Dinas Dinlle	3	• Cosbi trigolion Gwynedd i ddefnyddio atyniad lleol. (2) • Difetha atyniad poblogaidd ac yn y pen draw denu llai o ymwelwyr. • Peryg i bobl barcio ar hyd y ffordd - peryglus. • Wedi ei gofrestru fel tir comin.	- Pobl anabl a phobl hŷn yn llai tebygol o fod isio ymweld oherwydd y gost parcio.

Atodiad A: Sylwadau ar y cynigion gan ymatebwyr oedd am godi'r Dreth Cyngor o fwy na 5.5%

Cyfeirnod y cynnig arbediad	Nifer o ymatebwyr oedd eisiau peidio â gweithredu'r cynnig	Rhesymau roddwyd dros beidio gweithredu'r cynnig	Sylwad am effaith ar grwpiau nodwedd
25 - Codi ffi am ailgyflenwi biniau sydd wedi'u difrodi gan drigolion	3	• Mynd i fod yn anodd iawn profi pwy fyddai wedi difrodi'r biniau. (3) • Bydd rhai yn cael hi yn anodd talu ac felly cyfraddau ailgylchu yn lleihau.	
42 - Lleihau'r adnodd o fewn yr Uned Diogelwch Ffyrdd.	3	• Effaith negyddol ar blant ddi-freintiedig. • Mae'r tîm yn rhy fach yn barod – methu dygymod a toriad pellach. • Risg i ddiogelwch plant wrth iddynt groesi'r ffordd.	- Effaith ar blant anabl yn benodol.
52 - Dileu 1 swydd o'r Gwasanaeth Twristiaeth a Marchnata (lleihau staffio o 25%).	3	• Effaith negyddol ar economi'r sir. • Byddai torri'r gwasanaeth yn enwedig efo ansicrwydd Brexit yn beth annoeth i wneud. • Mewn cyfnod ble mae twristiaeth yn cynyddu yng Ngwynedd mae'n ffol i dorri ar y gyllideb. Angen sicrhau ein bod yn cefnogi'r tŵf yma er budd ein economi a chymunedau.	- Byddai effaith ar pob grŵp nodwedd.
56 - Adolygu pecynnau gofal anableddau corfforol gan gwrdd ag amcanion mewn ffordd amgen.	3	• Byddai gofynion mwy dwys yn golygu costau uwch yn y pen draw. • Angen asesiad effaith llawn cyn cysidro'r toriad yma. • Y peryg wrth dorri ac addasu bod tro, yn enwedig gyda mater mor gymhleth a hwn, ydi y gallai unigolion ddioddef.	- Pobl anabl- byddai torri ar y gwasanaeth yn gallu cael effaith ar safon eu bywydau.
57 - Adolygiad pecynnau Gofal Iechyd Parhaus	3	• Byddai gofynion mwy dwys yn golygu costau uwch yn y pen draw. • Effaith ormodol ar oedolion bregus am arbediad o'r swm yma. • Toriad hollol greulon a di-deimlad.	- Effaith enfawr ar rhai o'r grwpiau.

Atodiad A: Sylwadau ar y cynigion gan ymatebwyr oedd am godi'r Dreth Cyngor o fwy na 5.5%

Cyfeirnod y cynnig arbediad	Nifer o ymatebwyr oedd eisiau peidio â gweithredu'r cynnig	Rhesymau roddwyd dros beidio gweithredu'r cynnig	Sylwad am effaith ar grwpiau nodwedd
61 - Lleihau 6% ar y gyllideb eiriolaeth	3	• Mi fydd Deddf Llesiant Gwasanaethau Cymdeithasol yn cynyddu'r niferoedd fydd yn gymwys am y gwasanaeth eiriolaeth ac felly mae'n gynamserol i dorri'r gyllideb yma a chael effaith negyddol ar brofiadau plant a phobl ifanc. • Byddai gofynion mwy dwys yn golygu costau uwch yn y pen draw. • Gwerth y toriad yma rhy fach i gyfiawnhau.	- Byddai effaith ar pob grŵp nodwedd. - Effaith ar blant / pobl ifanc anabl.
62 - Haneru cyllideb recriwtio a hyfforddi rhieni maeth	3	• Mae diffyg rhieni maeth yn barod yng Ngwynedd - hyn am wneud y sefyllfa yn waeth. (2) • Hynod o bwysig recriwtio gofalwyr maeth da, ond bod angen 'pŵlio' yr adnoddau cyfathrebu sydd gan y Cyngor yn barod. • Byddai lleihau'r gyllideb yma'n golygu llai o recriwtio ac felly costau uwch o leoli tu allan i'r sir neu mewn llefydd preswyl, ynghyd ag effaith niweidiol ar y plant yn cael eu symud yn fwy aml.	- Byddai effaith ar pob grŵp nodwedd.
2 - Buddsoddi mewn gwelliannau a fyddai'n gwneud Neuadd Dwyfor ym Mhwllheli yn fwy effeithlon gan baratoi i edrych am fodel amgen i reoli'r neuadd yn y dyfodol	2	• Hwn ydi'r unig fenter gelfyddydol gan y Cyngor - dylid ei warchod a'i ehangu. • Cynllun yma yn gwneud dim synnwyr ariannol – peidiwch a buddsoddi.	
26 - Codi ffi ychwanegol am amlosgi ar yr un diwrnod a'r gwasanaeth.	2	• Cynnig ansensitif iawn - all beri pryder i'r teulu. • Dylai'r Cyngor ystyried gofynion gwahanol grefyddau cyn mynd ymlaen i godi ffioedd.	- Byddai effaith ar pob grŵp nodwedd. - Grwpiau crefyddol.

Atodiad A: Sylwadau ar y cynigion gan ymatebwyr oedd am godi'r Dreth Cyngor o fwy na 5.5%

Cyfeirnod y cynnig arbediad	Nifer o ymatebwyr oedd eisiau peidio â gweithredu'r cynnig	Rhesymau roddwyd dros beidio gweithredu'r cynnig	Sylwad am effaith ar grwpiau nodwedd
34 – Cynyddu incwm drwy gynnig cefnogaeth dechnegol, wyddonol a pheirianyddol i gynlluniau lliniaru risg llifogydd i Gynghorau ledled Cymru	2	• Dylid ail asesu'r cynllun yma mewn 3 mlynedd. • Mae rhagdybiaethau Cyfoeth Naturiol Cymru ar leoliadau llifogydd yn ddiwerth	
37 - Trosglwyddo meysydd chwarae i eraill.	2	• Gwerth y meysydd chwarae i'r gymuned yn fwy na gwerth toriad. • Byddai safonau Iechyd a Diogelwch yn dirywio dros amser os fydd y meysydd chwarae yn cael eu trosglwyddo o ofal y Cyngor.	- Effeithio ar bobl o bob oedran.
53 - Yn yr hir dymor, anelu i leihau'r sybsidi o 20% i'r Cwmni Hamdden newydd fydd yn cael ei sefydlu	2	• Ni ddylid gweithredu'r toriad nes bydd y cwmni newydd wedi cael ei sefydlu ac yn rhedeg yn llwyddiannus. • Hwn ddim yn syniad wnaiff weithio.	
16 - Cynhyrchu incwm drwy atal twyll	1	• Sut ydych yn gwybod faint o incwm fyddwch yn gallu godi?	
24 - Gwastraff Gardd: cynhyrchu mwy o incwm neu leihau costau	1	• Byddai lleihau y casgliadau dros y gaeaf yn gwneud synnwyr, ond dim i stopio yn gyfan gwbl.	

Atodiad A: Sylwadau ar y cynigion gan ymatebwyr oedd am godi'r Dreth Cyngor o fwy na 5.5%

Cyfeirnod y cynnig arbediad	Nifer o ymatebwyr oedd eisiau peidio â gweithredu'r cynnig	Rhesymau roddwyd dros beidio gweithredu'r cynnig	Sylwad am effaith ar grwpiau nodwedd
41 - Lleihau amlder glanhau rhai ardaloedd mewn ysgolion drwy gwtogi oriau o 1.7%.	1	• Ni ddylid rhoi iechyd plant mewn perygl drwy dorri ar y gyllideb glanhau.	
45 - Lleihau'r gyllideb ar gyfer yr Uned Gorchmynion Traffig o 33%.	1	• Byddai unrhyw doriad i gyllideb yr uned yn cael effaith ar reoli traffig.	
46 - Lleihau adnodd Cyflogaeth dymhorol o 50% o fewn y Gwasanaeth Trethi a Budd-daliadau	1	• Toriad yma yn mynd i olygu bydd oedi cyn rhoi cymorth i bobl Gwynedd i dalu eu rhent, neu wneud addasiad angenrheidiol i'w cyfrifon Treth Cyngor.	
47 - Dileu swydd wag o fewn y Gwasanaeth Cefnogi Busnes (lleihad o 25% yn y nifer o staff)	1	• Angen mwy o gefnogaeth ar fusnesau ac i ddenu busnesau newydd nid llai er mwyn cryfhau'r economi.	

Atodiad A: Sylwadau ar y cynigion gan ymatebwyr oedd am godi'r Dreth Cyngor o fwy na 5.5%

Cyfeirnod y cynnig arbediad	Nifer o ymatebwyr oedd eisiau peidio â gweithredu'r cynnig	Rhesymau roddwyd dros beidio gweithredu'r cynnig	Sylwad am effaith ar grwpiau nodwedd
48 - Adolygu ffioedd parcio a threfniadau gweithredu Storiel	1	• Arbediad rhy fychan i'w gyfiawnhau yng nghyd-destun y golled i'r cyhoedd.	
58 - Calendrau casglu gwastraff electronig yn unig	1	• Nid pawb sydd gan/isio mynediad at y we - yn enwedig pobl hŷn.	
64 - Lleihau adnodd o fewn yr Uned Gyfreithiol i gefnogi gwaith adrannau eraill	1	• Mae hyn siŵr o fod ar draul gwaith cyfreithiol y Cyngor.	

Atodiad B: Sylwadau ar gynigion penodol gan yr holl ymatebwyr

Cyfeirnod y cynnig arbediad	Sylwadau am y cynnig	Nifer o sylwadau ar y cynnig
Cynnig 10 : Dileu parcio am ddim dros gyfnod y Nadolig o 2019 a cynyddu ffioedd parcio	• Ni ddylid stopio cynnig parcio am ddim dros y Nadolig - denu pobl i'r strydoedd. (8) • Ni ddylid codi ffioedd parcio o gwbl. (5) • Angen ail edrych ar ffioedd parcio e.e. Codi £1 hyd at barcio am ddwy awr. (3)	19
	• Cytuno na ddylid cynnig parcio am ddim dros y Nadolig. (3)	
Cynnig 59 : Pont Abermaw – peidio talu Network Rail am yr hawl tramwy dros y bont	• Ni ddylid ystyried peidio talu Network Rail am yr hawl tramwy dros bont Abermaw - hanfodol ar gyfer twristiaeth a llesiant pobl leol. (9) • Byddai codi toll i groesi Pont Abermaw yn gwneud mwy o synnwyr. (1)	11
	• Ni ddylid gwrando ar leiafrif - ni ddylid talu Network Rail. (1)	
Cynnig 25 : Codi ffi am ail gyflenwi biniau sydd wedi'u difrodi gan drigolion	• Sut fyddwch chi'n gallu profi pwy sydd wedi difrodi'r biniau brown. Mae'r biniau o wneuthuriad gwael ac yn torri yn hawdd. (10)	10
Cynnig 24 : Gwastraff Gardd: cynhyrchu mwy o incwm neu leihau costau	• Ni ddylid gweithredu toriad yn y gwasanaeth gwastraff gardd gan all godi problemau megis- llosgi'r gwastraff, y Cyngor i fethu targedau ailgylchu. (5)	9
	• Byddai lleihau casglu gwastraff bin brown i 9 mis yn syniad da. (4)	

Atodiad B: Sylwadau ar gynigion penodol gan yr holl ymatebwyr

Cyfeirnod y cynnig arbediad	Sylwadau am y cynnig	Nifer o sylwadau ar y cynnig
Cynnig 54 : Lleihau cyllideb y grantiau strategol i'r celfyddydau o 20%	• Maes celfyddydau wedi cael digon o doriadau yn barod - effaith negyddol ar ddatblygiad plant a phobl ifanc a busnesau lleol. (8)	8
Cynnig 1 : Darparu pwyntiau gwefru ceir trydan mewn meysydd parcio	• Angen edrych fwy hirdymor ar bwyntiau gwefru fel ffordd o gynhyrchu incwm. (2) • Nid oes angen darparu pwyntiau gwefru ceir trydan - dim digon o ofyn amdano yng Ngwynedd. (2) • Cytuno bod angen pwyntiau gwefru - ond ddim yn credu mai lle'r Cyngor ydy eu darparu. (1) • Fydd y pwyntiau gwefru ar gael ar draws y sir? (1)	7
	• Buddion i bobl wrth i geir trydan ddod yn fwy poblogaidd - y rhai sydd ddim yn medru gyrru car heb fod yn awtomatig / llai o allyriadau carbon. (1)	
Cynnig 36 : Trosglwyddo rhai toiledau cyhoeddus i eraill	• Bydd lleihau toiledau cyhoeddus yn cael effaith ar y genhedlaeth hŷn sy'n dibynnu arnynt i gael mynd allan. (6)	7
	• Cytuno bod trosglwyddo toiledau i'r rhai sydd yn barod ac yn gallu yn syniad da. (1)	
Cynnig 2: Buddsoddi mewn gwelliannau a fyddai'n gwneud Neuadd Dwyfor ym Mhwllheli yn fwy effeithlon gan baratoi i edrych am fodel amgen i reoli'r neuadd yn y dyfodol	• Ni ddylid parhau i redeg Neuadd Dwyfor gan nad ydynt yn rhedeg neuadd yn unman arall yn y sir. (4) • Hoffi mynd i Neuadd Dwyfor ond does dim digon o ddefnydd o'r lle. (1)	6
	• Byddai cau Neuadd Dwyfor yn golygu llai o gyfleon i ysgolion/colegau lleol berfformio. (1)	
Cynnig 7 : Cynyddu'r ffi am y clwb gofal cyn ysgol o £.8 i £1	• Ni ddylid cynnig brecwast am ddim yn yr ysgolion. (3) • Dylid codi mwy byth o ffi am y gwasanaeth brecwast am ddim yn yr ysgolion. (3)	6

Atodiad B: Sylwadau ar gynigion penodol gan yr holl ymatebwyr

Cyfeirnod y cynnig arbediad	Sylwadau am y cynnig	Nifer o sylwad ar y cynnig
Cynnig 43 : Lleihau'r gyllideb ar gyfer cynnal llwybrau cyhoeddus	• Bydd llai o bobl hŷn yn defnyddio'r llwybrau cyhoeddus os na fyddant yn cael eu cynnal mor aml. (5) • Llwybrau Cyhoeddus - cwestiynu gwerth yr arbediad o'i gymharu â gwerth i'r economi. (1)	6
Cynnig 49 : Lleihau'r gwasanaeth llyfrgell deithiol - ymweld â llai o aros fannau ac yn llai aml	• Poeni am effaith negyddol ar blant/pobl anabl neu fregus os bydd y gwasanaeth llyfrgell teithiol yn stopio. (5) • Dylid cael gwared ar y gwasanaeth llyfrgell deithiol. (1)	6
Cynnig 21 : Cynyddu'r ffi i ysgolion am y gwasanaeth archifau	• Ni ddylid codi ffioedd ar ysgolion - effeithio ar addysg y plant yn y pen draw. (3)	3
Cynnig 37 : Trosglwyddo meysydd chwarae i eraill	• Poeni am feysydd chwarae i blant yn cau - ydi hyn yn groes i'r Strategaeth Chwarae? (3)	3
Cynnig 41 : Lleihau amlder glanhau rhai ardaloedd mewn ysgolion drwy gwtogi oriau o 1.7%	• Ddim yn cytuno gyda'r toriad i oriau glanhawyr yn yr ysgolion - dylai plant gael eu haddysgu mewn awyrgylch lân. (3)	3
Cynnig 58 : Calendrau casglu gwastraff electronig yn unig	• Dim pawb sydd efo mynediad at gyfrifiadur/y we er mwyn derbyn calendr casglu gwastraff yn electronig. (3)	3

Atodiad B: Sylwadau ar gynigion penodol gan yr holl ymatebwyr

Cyfeirnod y cynnig arbediad	Sylwadau am y cynnig	Nifer o sylwadau ar y cynnig
Cynnig 6 : Gosod lampau LED i weddill goleuadau stryd y Sir	• Nid oes digon o olau gan oleuadau stryd LED - methu gweld yn y nos gyda nhw. (2)	2
Cynnig 19 : Sefydlu ffioedd parcio ar draeth Dinas Dinlle	• Bydd codi tâl am barcio yn Ninas Dinlle a Llanberis yn cael effaith ar nifer ymwelwyr i'r ardal. (2)	2
Cynnig 20 : Cynyddu ffioedd lansio ar draws traethau Gwynedd o £1 i £15	• Cynyddu ffioedd lansio ar draethau - ella byddai modd codi mwy o ffi hyd yn oed. (2)	2
Cynnig 23 : Cynyddu incwm gorfodaeth stryd drwy ddirwyo mwy o unigolion sy'n gollwng sbwriel	• Cytuno bod angen rhoi dirwy i unigolion sy'n gollwng sbwriel - ond angen hyn yn gyson ar draws y sir. (2)	2
Cynnig 29 : Codi ffi ar waredu deunyddiau DIY (e.e. rwbel £3 y bag neu £3 llond trelar)	• Mae codi am fynd a gwastraff i ganolfannau ailgylchu yn syniad gwirion - bydd yn golygu mwy o dipio "slei bach“. (1) • Cytuno bod angen codi ffi ar waredu deunyddiau yn y Canolfannau Ailgylchu. (1)	2

Atodiad B: Sylwadau ar gynigion penodol gan yr holl ymatebwyr

Cyfeirnod y cynnig arbediad	Sylwadau am y cynnig	Nifer o sylwadau ar y cynnig
Cynnig 56 : Adolygu pecynnau gofal anableddau corfforol gan gwrdd ag amcanion mewn ffordd amgen	• Pecynnau gofal anableddau corfforol - yr elfen cydweithio yn bwysig iawn ond anodd amcan toriad neu arbediad heb wneud y gwaith ymchwil yn gyntaf. (2)	2
Cynnig 61 : Lleihau 6% ar y gyllideb eiriolaeth	• Mi fydd Deddf Llesiant Gwasanaethau Cymdeithasol yn cynyddu'r niferoedd fydd yn gymwys am y gwasanaeth eiriolaeth ac felly mae'n gynamserol i dorri'r gyllideb yma a chael effaith negyddol ar brofiadau plant a phobl ifanc. (2)	2
Cynnig 63 : Lleihau cyfraniad y Cyngor o 7% Gwasanaeth Cyfiawnder Ieuenctid	• Byddai lleihau y gyllideb Cyfiawnder Ieuenctid yn cael effaith ar grŵp bregus o blant. (2)	2
Cynnig 3 : Creu Uned Gofal Ysbaid newydd yn Tan Y Marian, Pwllheli a fydd yn lleihau costau talu am leoliadau allanol	• Angen cynnal ymgynghoriad ar yr Uned Gofal Ysbaid newydd - sicrhau bod y gofal o'r un safon neu well nac yn bresennol. (1)	1
Cynnig 4 : Datblygu 3 prosiect Tai Gofal Ychwanegol arall yn Ardaloedd Pwllheli, Ffestiniog a De Meirionnydd	• Llawer o bobl hŷn ddim yn gallu fforddio unedau gofal ychwanegol. (1)	1

Atodiad B: Sylwadau ar gynigion penodol gan yr holl ymatebwyr

Cyfeirnod y cynnig arbediad	Sylwadau am y cynnig	Nifer o sylwadau ar y cynnig
Cynnig 8 : Cynyddu'r ffi ar gyfer asesu ansawdd dŵr yfed preifat er mwyn adlewyrchu'r gost o ddarparu'r gwasanaeth	• Dylai samplo dŵr gael ei drosglwyddo i Cyfoeth Naturiol Cymru. (1)	1
Cynnig 18 : Cysoni trefniadau parcio drwy gyflwyno ffioedd parcio i safleoedd (e.e. ardal Y Glyn, Llanberis)	• Bydd codi tâl am barcio yn Llanberis yn cael effaith ar nifer ymwelwyr i'r ardal. (1)	1
Cynnig 40 : Dileu elfen Gwasanaeth Cefnogi Athrawon y Gwasanaeth Llyfrgelloedd i Ysgolion	• Peidiwch a lleihau'r gefnogaeth i athrawon addysgu ein plant. (1)	1
Cynnig 44 : Lleihau'r adnodd o fewn y Gwasanaeth Polisi Cynllunio	• Bydd mwy o adeiladau concrid hyll yn cael eu hadeiladu os na fydd digon o swyddogion cynllunio - difetha ein hardal naturiol brydferth. (1)	1
Cynnig 45 : Lleihau'r gyllideb ar gyfer yr Uned Gorchmynion Traffig o 33%	• Pryderu am y toriad i gyllideb Uned Gorchmynion Traffig. (1)	1

Atodiad B: Sylwadau ar gynigion penodol gan yr holl ymatebwyr

Cyfeirnod y cynnig arbediad	Sylwadau am y cynnig	Nifer o sylwadau ar y cynnig
Cynnig 51 : Dileu swydd a newid trefniadau rheoli y Gwasanaeth Adfywio Cymunedol (lleihad o 2%)	• Byddai lleihau cyllideb Adfywio Cymunedol yn groes i fwriad y Cyngor i hybu mentrau cymunedol lleol. (1)	1
Cynnig 57 : Adolygiad pecynnau Gofal Iechyd Parhaus	• Pecynnau gofal Iechyd parhaus - anodd amcan toriad o'r fath cyn cario allan y gwaith o ail asesu a negydu gyda'r Bwrdd Iechyd. (1)	1
Cynnig 60 : Lleihau cyllideb Cymorth i Ferched o 20%	• Ni ddylid lleihau cyllideb Cymorth i Ferched - pasio problem ymlaen i rhywun arall ydi hyn. (1)	1
Cynnig 62 : Haneru cyllideb recriwtio a hyfforddi rhieni maeth	• Mae diffyg rhieni maeth yn barod yng Ngwynedd - byddai lleihau'r gyllideb recriwtio a hyfforddi yn gwneud y sefyllfa yn waeth. (1)	1

Atodiad C: <u>Sylwadau cyffredinol</u> gan yr holl ymatebwyr

Sylwad	Nifer o ymatebwyr i nodi hyn
Ni ddylid cynyddu'r Dreth Cyngor	19
Angen lleihau cyflogau prif swyddogion y Cyngor	19
Ni ddylid torri gwasanaethau i bobl hŷn fregus	15
Treth Cyngor uchel yn anodd i'w dalu i bobl ar incwm isel	14
Angen lleihau y nifer o gynghorwyr / lwfansau cynghorwyr	13
Gormod o staff gan y Cyngor / Angen cael gwared o staff aneffeithiol	12
Angen edrych ar fwy o arbedion effeithlonrwydd cyn dechrau torri	11
Staff Cyngor yn cael telerau gwaith rhy dda - gormod o fuddion	8
Mae'r 50% ychwanegol o dreth ar berchnogion ail dai wedi golygu eu bod rwan yn talu llai o dreth drwy gofrestru fel busnes	7
Angen codi mwy o dreth ar berchnogion ail dai	7
Dim digon o wybodaeth wedi ei gyflwyno am y toriadau a’r effaith posib y gallent gael ar grwpiau gwahanol	7
Angen cwblhau asesiadau effaith trylwyr ar y cynigion yma i gyd	6
Dylai'r Cynghorau gydweithio mwy i greu arbedion	6
Angen gwneud gwell defnydd o wirfoddolwyr i ymgymryd â rhai dyletswyddau	5
Holiadur gwastraffus - Cyngor ddim yn mynd i wrando ar barn trigolion	5
Cyflogau yn yr ardal yn rhy isel	4
Cyngor Gwynedd yn rhoi gormod o bwyslais ar yr iaith Gymraeg - costau ychwanegol o fod yn ddwyieithog	4
Dylid newid casgliadau bin gwyrdd i bob 4 wythnos	3
Falch iawn o weld cynigion i godi incwm yn hytrach na thorri gwasanaethau	3
Angen cynyddu'r dreth Cyngor er mwyn arbed gwasanaethau	3
Dylid edrych ar faint sydd yn cael ei wario ar gynnal ffyrdd	3

Atodiad C: Sylwadau cyffredinol gan yr holl ymatebwyr

Sylwad	Nifer o ymatebwyr i nodi hyn
Angen edrych ar dreth cyngor lleol sy'n adlewyrchu modd pobl i dalu e.e. incwm y cartref	3
Dylai'r dreth adlewyrchu safon y gwasanaethau rydym yn derbyn	3
Ni fydd canlyniadau'r holiadur yn adlewyrchu barn pobl go iawn gan nad oedd opsiwn i wrthod y toriadau a dewis peidio codi'r dreth cyngor	3
Angen ymdrechu i gael mwy o arian i Lywodraeth Leol	2
Angen diffodd goleuadau stryd rhwng 1am a 5am	2
Ni ddylid torri'r gwasanaeth hamdden	2
Dylid gwneud swyddfeydd y Cyngor yn fwy ynni effeithiol	2
Dylid cau swyddfeydd y Cyngor dros gyfnod y Nadolig	2
Cytuno bod codi ffioedd yn ffordd deg i leihau effaith y toriadau	2
Llawer gormod o arian yn cael ei wastraffu ar ymgynghorwyr allanol	2
Mae'r toriadau yma yn mynd i gael effaith negyddol ar bobl anabl	2
Mae'r toriadau yma yn mynd i gael effaith andwyol ar y cymunedau gwledig	2
Llawer gormod o gymorth i'r rhai nad ydynt yn gweithio	2
Angen codi treth ar garafanau statig	2
Sylw amherthnasol	2
Dylid ymdrechu i lenwi tai cymdeithasol sy'n dod yn wag yn gynt o lawer	1
Angen dysgu gwersi o Her Gwynedd - rhoi cyhoeddusrwydd nid yn unig i ba benderfyniadau a wnaed ond hefyd pryd fyddan nhw'n digwydd	1
Ni ddylai'r Cyngor redeg Doc Fictoria na Marina Pwllheli	1
Falch bod maes Gofal ac Addysg yn cael ei warchod	1

Atodiad C: <u>Sylwadau cyffredinol</u> gan yr holl ymatebwyr

Sylwad	Nifer o ymatebwyr i nodi hyn
Mae'n gywilyddus nad oes raid i chi allu siarad Cymraeg yn rhugl i fod yn heddwas yng Ngogledd Cymru - denu pobl ddi-gymraeg i'r ardal	1
Angen sicrhau bod arwyddion/gwybodaeth ar gael i dwristiaid	1
Croesawu bod y Cyngor yn buddsoddi er mwyn creu arbedion	1
Angen stopio gwario ar addysg ddewisol a cludiant ysgolion	1
Dylid sicrhau bod pob dirwy parcio yn cael ei gasglu	1
Angen lleihau nifer yr arolygwyr ffyrdd	1
Dylai perchnogion Tai Amlfeddiannaeth dalu treth o ryw fath	1
Hoffwn weld cartrefi gofal preifat yn cael eu rheoli gan y Cyngor	1
Mae angen llai o gynghorau yng Nghymru	1
Bydd toriadau rhy llym yn creu problemau yn y dyfodol	1
Dylid ystyried codi treth ar ymwelwyr	1
Gweithwyr sbwriel sy'n gollwng sbwriel ar hyd y ffyrdd wrth gasglu gwastraff	1
Dwi erioed wedi cytuno i dalu treth ar gyfer Comisiynnydd yr Heddlu	1
Mae angen ail fandio tai y sir er mwyn diben treth cyngor	1
Dylai athrawon fynd ar gyrsiau yn ystod gwyliau'r ysgol - byddai hyn yn arbed talu am athrawon llanw costus	1
Does dim angen cefnogi maes celfyddydau i'r fath raddau.	1
Dylid codi ffi ychwanegol am barcio cerbydau sydd yn cymryd mwy nac un bae parcio e.e. carafanau	1
Dylid rhoi cosb ariannol i'r rhai sydd yn cael eu dal yn bwydo gwylanod / peidio clirio ar ol eu cŵn	1
Gormod o staff addysg yn cael eu denu gan GWE	1
Gormod o staff mewn ysgolion bach	1
Dylid lleihau'r Dreth Cyngor presennol	1

Atodiad C: Sylwadau cyffredinol gan yr holl ymatebwyr

Sylwad	Nifer o ymatebwyr i nodi hyn
Dylai pobl ar incwm isel dderbyn cerdyn teithio ar drafnidiaeth gyhoeddus	1
Dylid mynd ar ôl y rhai sydd ddim yn talu eu treth Cyngor	1
Ni ddylid cau'r Canolfannau Iaith ar unrhyw gyfrif	1
Poeni am fynediad i fynwentydd i bobl anabl/pramiau os na fyddant yn cael eu cynnal mor aml	1
Gwneud mwy o doriadau i wasanaethau"ring fenced" megis Addysg a Gofal	1
Croesawu gonestrwydd y Cyngor am y toriadau	1
Mae gennyf bob ffydd yn noethineb ein Cyngor i wneud penderfyniadau ynglŷn â gwariant y flwyddyn sydd i ddod.	1
Pam fod angen gofyn y cwestiynau cydraddoldeb?	1
Dylid codi tâl aelodaeth ar blant mewn canolfannau hamdden	1
Mae'r 50% ychwanegol o dreth ar ail dai yn anheg iawn - talu mwy am lai o wasanaeth gan nad ydym yn byw yma am ran helaeth o'r flwyddyn	1
Byddai cael gwared ar Newyddion Gwynedd yn creu arbediad	1
Dylai mwy o ohebiaeth / ffurflenni fod ar gael yn electroneg	1
Dylid ystyried yr effaith fydd y toriadau yma yn gael ar yr Iaith Gymraeg	1
Gall toriadau gael effaith negyddol ar bobl drawsrywiol	1
Gall toriadau gael effaith negyddol ar ferched beichiog	1

Atodiad Ch: Sylwadau gan fusnesau / sefydliadau

Enw'r busnes / sefydliad	Sylwadau ar y Strategaeth Ariannol	Effaith ar un neu fwy o'r nodweddion cydraddoldeb
Derwen Children's Integrated Services for Children with Disabilities	The advocacy service for Children -especially those with disabilities are depleted enough as it is. It is imperative that the voice of the child is heard as reiterated in the Social service Well being ACT 2014 and the Unite Nations 'Every Child's right to be heard'	A reduced advocacy service would mean that Children with disabilities wouldn't have the opportunity to have their voice heard!
Pontio, Prifysgol Bangor	Byddai gostwng neu ddileu arian strategol celfyddydol yn effeithio ar ansawdd bywyd a llesiant pobl anabl, o wahanol oedran ac o wahanol ryw	
Plas Glyn y Weddw	Mae torri y gyllideb celf ymhellach yn mynd i gael effaith negyddol ar y nifer o brosiectau celf yn y sir ac o ganlyniad yn mynd i effeithio ar ansawdd y gweithgareddau celf yn y dyfodol.	Pob sector o gymdeithas yn mynd i gael ei effeithio
Sustrans Cymru	Item 59 - Barmouth Bridge – stopping payment to Network Rail for the right of way over the bridge. The right of way across the bridge is an important link for local communities, the National Cycle Network (NCN) and for the Wales Coast Path. The removal of this link would effect a large number of people (over 100,000 people use the Mawddach Trail / NCN 8 each year) in terms of their accessibility, their health and well-being and also the local economy. Every effort should be made to keep this vital link open and accessible all year round.	Any closure would effect the community as a whole but could have an extra negative effect on disabled people and / or people of different age groups
BCUHB	Cyfuniad o'r ddau yn gwneud synnwyr	Effeithio pob grŵp nodwedd

Dawns i Bawb	Rydym yn deall y penderfyniadau anodd sydd yn gorfod cael eu gwneud. Mae popeth yn mynd i gael rhyw fath o effaith ar drigolion, gwasanaethau a busnesau lleol fel ein cwmni ni. Dydy Dawns i Bawb, na'r sector celfyddydau, ddim yn derbyn llawer iawn o bres gan y Cyngor. Roeddwn wedi colli 50% o'n grant blwyddyn diwethaf ac oedd rhaid gwneud tipyn o newidiadau i'n darpariaeth Gwynedd mewn ymateb i hyn. Roedd yr effaith yn heriol ond llwyddwyd i gadw'n rhaglen yn mynd. Mae 20% ar ben hwn bron yn amhosib i gynllunio. Mae DiB yn darparu rhaglen ddawns i bobl o bob oedran a gallu dros y Sir cyfan ac yn llwyddo darparu gweithgareddau dawns i dros 13,000 o bobl yng Ngwynedd pob blwyddyn. Mae'ch cyfraniad chi yn hanfodol i ni gallu gwneud hyn. A da ni'n ddim ond un esiampl. Mae na llwyth o sefydliadau a chwmnïau eraill sy'n gwneud gwaith debyg gyda'ch cefnogaeth ariannol. Rydym yn rhwydwaith cryf gydag arweiniad gan Gwynedd Greadigol ac yn y sector celfyddydol dros Gymru, mae Gwynedd yn un o'r rhai mwyaf addawol achos y ffordd mae Gwynedd Greadigol yn cyd-weithio gyda'r cwmnïau a theatrau. Mae Gwynedd Greadigol wedi derbyn llythyron gan bobl lleol ac ysgolion sy'n sôn am bwysigrwydd cwmnïau fel Dawns i Bawb a sut mae'r celfyddydau yn ymateb mewn ffordd positif i iechyd a lles pobl o bob oedran, i addysg ein plant, i'r iaith Cymraeg ac i'r Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol. Mae gan y celfyddydau lle pwysig yn ein byd a mae partneriaeth sydd newydd cael ei datblygu rhwng Cyngor Celfyddydau Cymru a'r NHS yn tystiolaeth o hwn. Mae'r wlad yn wynebu amser caled iawn. Mae celfyddydau'n rhoi cyfle i bobl gael llais, dweud eu dweud, teimlo'n grymus fel unigolyn a chymunedau, rhannu, cymdeithasu a theimlo'n positif. Yn yr amser ansicr hwn, da ni'n angen y celfyddydau mwy nag erioed.	
Ysgol Pendalar	Fe hanerwyd y gyllideb yma yn ystod proses arbedion Her Gwynedd. Byddai gweithredu'r cynllun yma yn golygu y byddai'r Cyngor yn gorfod ystyried lefel y cymorth y gellid ei roi i'r 11 prif gwmni celfyddydol yng Ngwynedd. Mae cyd-weithio gyda'r cwmnïau celfyddydol rhain yn cynnig gwerth aruthrol i ddisgyblion yn yr ysgol arbennig. Mae'r cyfle i weithio gyda artistiaid proffesiynol ar brosiectau arloesol yn codi dyheadau, hunan hyder a hunan ddelwedd disgyblion ac yn ennyn diddordeb a mwynhad y celfyddydau ynddynt.	
Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri	Mae Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri yn dymuno nodi'r angen am ystyriaeth i flaenoriaethau'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus.	

Theatr y Ddraig	We depend on the small amount of money (just £3,000) we receive from the Gwynedd Arts Fund to attract more funding and to generate further business. Although we are an arts organisation we are also a business and we contribute to the economy - employing people, using local contractors and buying local produce. I think it's unfair to shave 20% off our funding - we have already been cut by 50% and have been hit hard by this. Also it is unfair that people who live near Pwllheli have £100,000 spent on their theatre/cinema but the people who live in Barmouth have nothing spent on theirs. People from remote geographical communities are being discriminated against by these cuts.	
Cwmni'r Tebot	Fel cwmni theatr sydd yn dechrau arni ac yn cynnig cyfleoedd i unigolion ifanc, lleol, bydd torri'r arian sydd ar gael i'r celfyddydau yn drychinebus i ni. Nid yn unig gan ein bod yn gobeithio elwa o'r gronfa ond hefyd am ein bod yn cyd-weithio gyda chwmnïau eraill yng Ngwynedd ac yn elwa o'u profiad a'u harbenigedd ac y byddant hwythau yn dioddef o dan law y toriadau hyn. Cwmni theatr cymunedol sydd a'n bryd ar wasanaethu cymunedau bychain sydd yn aml yn cael eu anghofio ydym ni a byddai toriad fel hyn, wrth i ni ddatblygu yn gnoc. Mae cyfraniad celfyddydol Gwynedd yn un sydd i'w deimlo drwy Gymru a thu hwnt ac mae o'n 'ffenest siop' dda i'r Cyngor am eu bod yn galluogi cwmnïau a mudiadau i wneud gwaith da.	
Inigo Jones	Mae'r cynnig i dorri un swydd yn yr adran twristiaeth yn annoeth ac yn ein arwain i fethu yn ein ymdrechion i gryfhau'r diwydiant. Os caiff ei weithredu ni fydd y lefelau staffio yn ddigonol i roi cynigion ymlaen i ennill cyllid o ffynonellau allanol sydd wedi bod yn y gorffennol, ag all fod eto yn y dyfodol, yn fuddiol i sicrhau incwm sydd gymaint ei angen ag all ddarparu enillion sylweddol ar fuddsoddiad. Byddai swyddogaethau pwysig eraill yr adran Dwristiaeth hefyd yn cael eu heffeithio yn ddifrifol. Mae Twristiaeth yng Ngwynedd yn gwbl bwysig i'r economi leol, ac mae gwneud toriadau mewn adran dwristiaeth sydd yn barod ar ei gliniau yn gyrru'r neges gwbl anghywir, yn enwedig pan mae'r cyngor yn gofyn i'r diwydiant dwristiaeth am gefnogaeth i ddarganfod ffyrdd gwahanol o godi cyllid ar gyfer y ddiwydiant yn y dyfodol	

Canolfan Gerdd William Mathias, Galeri, Caernarfon	Mae'n destun pryder i ni bod awgrym i dorri y grantiau strategol i'r celfyddydau o 20% yn arbennig gan bod y gronfa eisoes wedi cael ei thorri yn ei hanner yn dilyn ymgynhoriad Her Gwynedd. Carwn gynnig ychydig sylwadau ar bwysigrwydd y gronfa hon : Ers cael ein derbyn fel aelod newydd o'r portffolio grantiau strategol yn 2011, rydym ni (Canolfan Gerdd William Mathias) wedi gallu sicrhau parhad a datblygiad nifer o brosiectau pwysig megis Doniau Cudd (ein prosiect cerdd creadigol i oedolion sydd ag anableddau dysgu), Camau Cerdd (sesiynau cerdd i blant o 6mis i 7oed), cyngherddau cymunedol, gwaith gyda phobl hŷn a threfnu Gwyliau cerdd o statws rhyngwladol. Mae'r gweithgareddau rhain yn dod a budd sylweddol i Wynedd ar sawl lefel : •Darparu profiadau celfyddydol safonol i drigolion Gwynedd o 0 – 100+ oed yn cynnwys henoed, yr anabl, plant a theuluoedd gan hybu iechyd a lles. •Darparu gwaith i gerddorion hunan-gyflogedig sy'n ymdrechu i gynnal bywoliaeth ym maes y Celfyddydau yng Ngwynedd. •Denu pobl o'r tu allan i'r Sir a Chymru i Gaernarfon gan gyfrannu at yr economi leol. Creu partneriaethau gyda chwmniau eraill ac adrannau eraill o fewn y Cyngor megis y Gwasanaethau Cymdeithasol. Mae gallu dangos cefnogaeth gan y Cyngor Sir hefyd yn gymorth mawr wrth ymgeisio am grantiau o ffynnonellau eraill o Gymru a'r tu hwnt. Enghraifft ddiweddar o hynny yw ein llwyddiant i sicrhau grant o £198,189 o Gronfa Spirit of 2012 fel rhan o'u Music Challenge Fund. Nód y Gronfa hon yw cefnogi prosiectau sy'n dod a phobl abl ac anabl ynghyd i gymryd rhan mewn cerddoriaeth gan wella iechyd meddwl a lles. Heb os roedd ein 'track record' o gynnal Doniau Cudd gan gydweithio gyda Tim Anableddau Dysgu Cyngor Gwynedd a gyda chefnogaeth ariannol y Gronfa Strategol yn gryfder mawr yn y cais ac yn gymorth i sicrhau'r buddsoddiad sylweddol yma. Bydd y prosiect yn dod a budd i drigolion Gwynedd trwy'r sesiynau rheolaidd fydd yn cael eu cynnal yn Harlech, Caernarfon a Phwllheli dros y 3 mlynedd nesaf. Bydd hefyd yn darparu gwaith i nifer o gerddorion llawrydd o'r Sir, yn cynnwys sawl un sydd wedi datblygu sgiliau ym maes iechyd a lles trwy weithio ar rai o'r prosiectau a arianwyd trwy'r grant strategol yn y blynyddoedd diwethaf. Yn ogystal mae un swydd ran amser Rheolwr Prosiect yn cael ei chreu.	

	Yn yr un modd mae Gwyliau Rhyngwladol a drefnir gennym yn dod a budd economaidd sylweddol i'r ardal. Daeth Gŵyl 2018 á thelynorion a'u teuluoedd o 24 gwlad i Gaernarfon am wythnos lawn o weithgareddau gan ddod a budd sylweddol i westai, bwytai, siopau ac atyniadau twristiaid lleol. Mae rhai prosiectau y bu i ni eu sefydlu gyda chymorth y gronfa bellach yn cynhyrchu incwm digonol a ddim yn dibynnu ar gyfraniad o'r gronfa strategol felly mae'r elfen o 'seed funding' yn holl bwysig hefyd. Mae'r gronfa hefyd yn helpu i ddenu buddsoddiad pellach yn y celfyddydau gan drigolion y Sir e.e. yn ddiweddar trwy ein grant bu i ni gynnig gwers flasu un i un am ddim i hyd at 15 o bobl dros 55oed. Mae 13 wedi mynychu gwers flasu hyd yma a 8 ohonynt wedi penderfynu parhau i dderbyn gwersi ar eu costau eu hunain gan gyfrannu at gyflogaeth tiwtoriaid cerdd lleol a'n incwm ninnau. Dim ond ambell enghraifft yw'r rhai uchod o sut mae'r gronfa nid yn unig yn cyfrannu at sicrhau profiadau celfyddydol o safon i drigolion Gwynedd ond yn cyfrannu at economi a chyflogaeth y Sir, iechyd a lles ei thrigolion ac yn hyrwyddo'r Sir i bob cwr o'r byd. Mae sawl enghraifft arall ymhlith y cwmniau eraill sy'n elwa o'r gronfa strategol yn sicr. Mawr obeithiwn yn dilyn y toriad sylweddol o 50% a wnaethpwyd eisoes y bydd y Cynghorwyr yn penderfynu yn erbyn gwneud unrhyw doriadau pellach. O'n safbwynt ni fel cwmni mae'r prosiectau rydym yn gofyn am gefnogaeth ar eu cyfer yn cynnwys prosiectau sy'n darparu cyfleoedd i grwpiau sy'n amal wedi eu tangynrychioli yn cynnwys: Doniau Cudd - sy'n darparu sesiynau cerdd i oedolion sydd ag anableddau dysgu. Camau Cerdd sy'n darparu profiadau cerddorol i deuluoedd ifanc yn cynnwys mamau sydd ar gyfnod mamoaleth. Cyngherddau cymunedol rhad ac am ddim mewn ardaloedd gwledig o'r Sir. Ein cynllun Atgofion ar Gân mewn partneriaeth gyda Adran Celfyddydau Cymunedol Cyngor Gwynedd sy'n anelu at daclo unigrwydd ymhlith bobl hŷn Gwynedd. Mae'r sefydliadau eraill sy'n elwa o'r gronfa hefyd yn darparu ar gyfer sawl un o'r grwpiau a nodir. Er bod cwmniau yn ymdrechu i fwyafu incwm lle bo'n bosibl o werthiant tocynnau / ffioedd cofrestru ag ati, mae'n hanfodol os am ddarparu yn eang a cheisio cyrraedd pawb bod rhai gweithgareddau yn cael eu sybsideiddio. Un o effeithiau posibl toriadau yw y bydd costau cymryd rhan yn y celfyddydau yn cynyddu gyda'r peryg o fod allan o gyrraedd rhai o'r trigolion mwyaf bregus sy'n elwa gymaint o'r ddarpariaeth. Sgil effaith posibl hynny wedyn yw dirywiad mewn lles.	

Cyngor Cymdeithas Botwnnog	Cynlluniau i fuddsoddi er mwyn creu arbediad: 25 - Ni chytunwn â hyn gan fod llawer o'r biniau sydd yn cael eu difrodi yn malu wrth gael eu gwagio gan weithwyr y lorïau sbwriel 36 a 37 - yn anffodus nid yw cyfanswm yr arian sydd gennym yn ein Cyngor Cymuned yn ddigon i ni gymeryd drosodd a'u rhedeg. 51 - Byddai'n golled fawr iawn i drigolion Llyn pe byddai Cyngor Gwynedd yn methu cefnogi 'O Ddrws i Ddrws' - colled i bobl hyn a phobl anabl sy'n methu gyrru ac heb fod yn berchen ar fodur i'w cludo i'r feddygfa, i'r ysbyty ayyb.	
Cyngor Cymuned Bryncrug	Pryder ynglŷn ag effaith y toriadau ar drigolion. Dylid ceisio sicrhau nad yw'r gwasanaethau y mae'r cyhoedd yn eu defnyddio o ddydd i ddydd yn cael eu colli e.e. torri gwair, ysgubo ffyrdd	
Cyngor Cymuned Arthog	Gweler gohebiaeth yn **Atodiad D.**	
Heb nodi pa sefydliad – "Classified"	Having just read it, think you need to consult with local businesses first. Most proposals would lead to people (source funding) avoiding Pwllheli and local areas. Cutting down on services should be a no go. Stopping free parking at Christmas: that hasn't been thought through has it.	
Môr Wyn Guest House, Abermaw	Dim sylwad	
First Light, Abersoch	Dim sylwad	
Ysgol Bro Hedd Wyn, Trawsfynydd	Dim sylwad	
Cwmni Fran Wen	Dim sylwad	
Cimera C.B.C	Dim sylwad	

Atodiad D: Gohebiaeth Cyngor Cymuned Arthog

ARTHOG

CYNGOR CYMUNED | COMMUNITY COUNCIL

Clerc/Clerk - ANGELA THOMAS
TAIR TREM, PENRHYN DRIVE NORTH, FAIRBOURNE LL38 2DJ
Ffon/Phone 07831 697611
Email: cyngorarthogcouncil@gmail.com/angelathomas000@gmail.com

14TH January 2019

:01:19.

Dilwyn Williams
Chief Executive
Gwynedd Council
Council Offices
Shirehall Street
Caernarfon
LL55 1SH

Dear Sir

COMMENTS REGARDING THE PROPOSED 5.5% RISE IN COUNCIL TAX AND OTHER MEASURES PROPOSED TO INCREASE REVENUE

Reference to Gwynedd Council increase in 2019 rates and cut in general services

Arthog Community Council, while understanding that Government funding has been cut to the local authority, feel honour bound on behalf of the residents within the Community Council area, to voice major concerns at proposals yet again to increase council rates to local residents.

Gwynedd Council quote that their funding has been cut repeatedly from the national government for over a decade which has put severe strain on the authority's finances with regards to future services. It has to be pointed out, that this exact same problem is being endured by local residents who repeatedly see their annual council tax rise for less and less service, but often well above national inflation.

Gwynedd has one of the lowest overall incomes per person in the UK, said to be in the bottom ten of the national UK league table. Yet, persistently, Gwynedd Council seem to think that ordinary people struggling to make ends meet on these low and often static wages, can repeatedly find more money for this declining service. This is not the case and we, as councillors, are finding local people telling us they are suffering extreme hardship as a result of this continual annual rate rise. These are often people who are in the divide line of working full-time, but not being in a position to claim benefits. Old age pensioners are also often in the same position with a negligible increase in their yearly income not proportionable to the council rate increases. Clearly, Gwynedd Council must acknowledge that pushing the problem on to the residents of Gwynedd is not a solution, in either short or long term. It might be the easy solution from the Council's viewpoint, but it is not acceptable, nor practical, to the Gwynedd residents who have to fund this and see a continual decline in their living standards.

The UK inflation rate at the time of writing falls somewhere between 2.4% and 3%, yet Gwynedd Council are quoting a possible Council Rates increase of 5.5%. With low wages and high inflation, it is clear to see that Gwynedd families will fall yet further behind financially as a result of this out of proportion increase.

Arthog Community Council sympathise with Gwynedd Council's predicament, but at the same time it is clear that the cash cow that is the public are now bled dry and alternative funding must be found, whatever that may be, to make up the shortfall of council funds. We, Arthog Community Council, would be grateful of an explanation from Gwynedd Council as to how said council expects the low earning public of Gwynedd to keep funding these extra fees?

We would also like to raise the issue of Gwynedd Council looking to charge for the repair or replacement of waste bins. It has come to our attention that the green waste bins provided, and the brown garden waste bins, have been fitted with type of wheel axle which, over time, especially in coastal communities where salt air is evident, rusts, rots and breaks down. This then requires the resident to contact the council to initiate a replacement axle. Would it not have been more financially prudent to have fitted axles that don't rot (stainless steel) to avoid this unnecessary expense in the first place? It seems whomever initiated these receptacles did not think the problem through sufficiently, thus incurring additional cost that could be put to better use.

What's more, a majority of damage to bins is caused by the bin collectors themselves who have repeatedly smashed the cantilever access lids on the recycling bins, smashed bin lids on the large waste bins, and snapped the handles off the small brown food bins used for waste food collection. It also brings in to question whether the bins are actually fit for purpose? This suggests to us that Gwynedd Council are not actually in tune with the reality of the actual situation and need to do some research before trying to apply costs to residents who probably have not damaged the bin themselves in the first place. In the majority of cases, the only contact a resident has with their bins is when filling them and taking them to the roadside pick- up point, hardly heavy-duty abuse. It's obvious, at least it is to our councillors, that the greater likelihood of damage is when the bins are being man-handled by the refuse collectors themselves and vehicle hydraulics. Our local residents often complain to us that their bins are literally thrown on the floor and often scattered loosely and are often left encroaching in to the road after the refuse collectors have been. Working people cannot be expected to be home after bin pick-up to retrieve their bins, so some common sense by both Gwynedd Council and the refuse collectors on this point is needed.

Another issue with bins is that in many areas high winds will blow even full bins over. Many residents put a weight on the bin lid to keep the bins in place. The refuse collectors do not put the weights back and the empty bins then blow off down the street. Alternatively, you would expect the refuse collectors to apply common sense and lay the bins on the floor to avoid them blowing away It needs to be pointed out here, that residents have done what is expected of them and applied common sense to keep their bins in situ, yet the council representatives do not, and it is they that cause many of the issues associated with broken and lost bins. It appears to many residents, and rightly so, that Gwynedd Council are somewhat detached from the reality of this situation regards bin damage and this needs to be addressed.

Again, Arthog Community Council would be grateful to hear Gwynedd Councils response to the above issues regards bin and refuse collection and as to how it aims to alleviate these issues instead of simply assuming the general public are to blame.

It also has to be said that when major businesses suffer hardship, jobs are lost. It is a hard fact of life, but maybe Gwynedd Council needs to look closer to home when it comes to raising rates etc and see if cuts to office premises and even staff might be more appropriate to generate new funds.

We hope that Gwynedd Council will take these constructive comments in the spirit that they are intended. Gwynedd Council asked for comment and Arthog Community Council has replied.

Yours sincerely

ANGELA THOMAS - CLERK
For and on behalf of Arthog Community Council

Cc: Dafydd Edwards
Liz Saville-Roberts